

VÝPIS Z KRONIKY JOSEFA A HELENY MAREČKOVÝCH

Tuto rodinnou kroniku zapůjčila kronikářce obce Žehuň
etnografka Polabského muzea PhDr. Jana Hrabětová k pořízení výpisů

Velkostatek Stará Bář před demolicí, vlevo vpředu rozvaliny hájovny

Neslavný konec velkostatku Stará Bář

KRONIKA RODINY JOSEFA A HELENY MAREČKA

**Tato rodinná kronika se má státi obrazem života
a událostí jedné rodiny.....**

Kroniku naší rodiny počínám psáti teprve roku 1941. Snažil jsem se sehnati data o našich milých předcích a uvádím údaje jenom spolehlivé a doložené, získané od farních a matričních úřadů z jejich úředních záznamů, které jednak opatřil můj strýc Václav Mareček z Brandýsa n/L z mojí strany, a sice hlavně po mých prarodičích po meči. Některé údaje o předcích po přeslici opatřila moje teta, mamínčina sestra Chadrabová ze Sluh. Ze strany mé milované ženy Helenky získal jsem též některé informace z matrik farnosti Líbeznické, jejího rodiště.....

Žod náš po meči pochází z Kostelního Hlavna. Kolem roku 1700 přechází z Kostelního Hlavna do Brandýsa n/ Labem, do Záp a do Toušeně.....

Trhovou smlouvou, sepsanou v Brandýse n/L dne 15. ledna 1853, předal Jan Mareček svému synu Václavovi celý grunt ve Veleni č. 12, 13 a 14 za dva tisíce zlatých ve stříbře. Grunt měl tehdy výměru 9 katastrálních 841 čtverečních sáhů rolí, 130 čtverečních sáhů luk a 106 čtverečních sáhů zahrad. A to vše prodal pradědeček Jan dědečku Václavovi se vším hospodářským a domovním stavením, co v samém v zemi neb v zdi upevněno, hřebem přibito, hlinou neb vápnem obmazáno jest, se všemi právy a břemeny tak jak on tuto usedlost užíval a užívati oprávněn byl.

Prodávající si ve smlouvě též vyžaduje až do jeho smrti z této usedlosti následovní výměnek, totiž: dva strychi pšenice, 4 strychi žita, 2 strychi ječmene, vše vrchovaté míry v dobrém a zdravém zrně, pak osm zlatých

stříbra na penězích, jeden sáh borového dříví, rakouské míry a dvacet centů kamenného uhlí, oboje s přivezením, který předřečený výměnek jemu kupující vždy o svatém Havle od r. 1853 odevzdati se zavazuje.....

Dědeček můj Václav Mareček byl 8 roků na vojně. Sloužil u četnictva jako feldwebl, odkud se vrátil na statek. Jednou přijel domů z vojny a babička ho nemohla vůbec poznati, a nechala ho ve statku přespat, aniž by ho poznala, až teprve druhého dne ráno se nechal poznati.....

Za svého života byl můj dědeček velmi činným a zasloužilým mužem. Byl rychtářem, předsedou kontribučního fondu Pakoměřického, byl též spoluzakladatelem Akciového rolnického cukrovaru ve Vlnoři, kde dlouhá léta zasedal jako člen správní rady. Byl též předsedou Hospodářské rolnické besedy,.....byl sedlákem uvědomělým a bystrým a staral se nejen o svoje potřeby, ale také o potřeby svého svazu v mezích svojí působnosti. Byl též dobrým a náruživým myslivcem a dlouhým nájemcem honitby ve Veleni-Mirovicích.....Po smrti dědečka Václava Marečka, který zemřel 29. června 1889, ujala se vedení statku ve Veleni babička sama.....

Jakmile se otec vrátil z Písku z hospodářské školy, již jako mladý hoch, musel začít v hospodaření na rodném statku..... Můj otec byl též vojákem. Sloužil u myslivců, ale jenom kratší dobu, po výcviku se na babiččinu naléhavou žádost vrátil domů a byl propuštěn z vojny, protože babička neměla již nikoho, kdo by se o hospodářství staral a sama všechno nezmohla.

Jako mladý muž zamiloval si můj otec maminku a scházel se s ní jednak v Čakovicích a stýkali se zpočátku hlavně po skončené mši po kostele, kdy ji doprovázel. Po delší známosti rozhodli se mladí lidé, že se vezmou.

U notáře Jana Choura v Brandýse n/L vyhotoven byl pak dne 10. června 1903 notářský spis mezi mojí babičkou, vdovou Rosálií Marečkovou a jejím synem, mým otcem Josefem Marečkem a mojí matkou, tehdy slečnou Annou Balounovou z Čakovic za přítomnosti svědků.....Notářským tímto spisem byla vyhotovena současně svatební a postupní smlouva, ve které babička postupuje celý statek ve Veleni mým rodičům za cenu 44 000 Korun.

Snoubenci zaplatili na tuto cenu při podpisu smlouvy 44 000 Korun a převzali pohledávku pro tetu Rosálii 10 000 Korun a 10 000 Korun pro

nezletilého Václava, strýce mého. Babička mimo ceny této vymínila si pro sebe do své smrti výměnek, a sice: právo služebnosti bydlení v domě č. 13, a sice užívání dvou pokojů předních do návsi a kuchyně, mezi nimi pak síně k těm místnostem, půdy nad nimi, potřebné místo na dříví a uhlí v kolně při chlívkách s právem volného přístupu ke všem těm místnostem, obzvláště pak i právem ze studně na dvoře vodu si bráti, záchod spolupoužívat, zahrádku na dvoře před výměnkářským stavením a bytem zvláště pro sebe ohraženou užívat, podzemní sklep na dvoře pro sebe užívat i při sobě svou dceru paní Rosalii Plickovou a někoho ku své obsluze míti.

Dále vymínila si babička pro sebe do své smrti na živobytí plat ročně 1000 Korun, ročně 40 metrických centů černého uhlí, čtyry prostorové metry borového dříví štěpinového, vždy na zimu k svatému Havlu šest metrických centů bramborů, padesát kg panenských jablek, dvacet pět kg sušených švestek, dvacet pět kg škvařeného vepřového sádla v masopustě, dále každodenně tři litry teplého kravského mléka a potřebnou slámu do postele, pak každoročně dle potřeby a na požádání čtyry povozy s kočárem na celý den na dálku až do čtyř hodin cesty. Plat musí nastávající manželé odváděti vždy ve čtvrtletích lhůtách vždy na čtvrt léta napřed platiti a ostatní dávky výměnkářské vždy o svatém Havle každého roku napřed dávat.

Pan Josef Mareček postupuje pro případ uzavření sňatku manželského slečně Balounové k vlastnictví polovinu statku a s ní jeho užívání.

Sňatek tento se za dvacet dní po sepsání spisu notářského, a sice 30. června 1903 uskutečnil. Z manželství tohoto narodily se dvě děti. Jako prvorozený narodil se dne 1. ledna Léta Páně 1905 **JOSEF MAREČEK**,

pisatel této kroniky. Jako druhorozená narodila se dcera Anna Marečková na Štědrý den dne 25. prosince roku 1907.

*můj rodný dům, statek ve Vělezi č.p. 14
kde jsem se narodil, pod
Šourovou stříškou.*

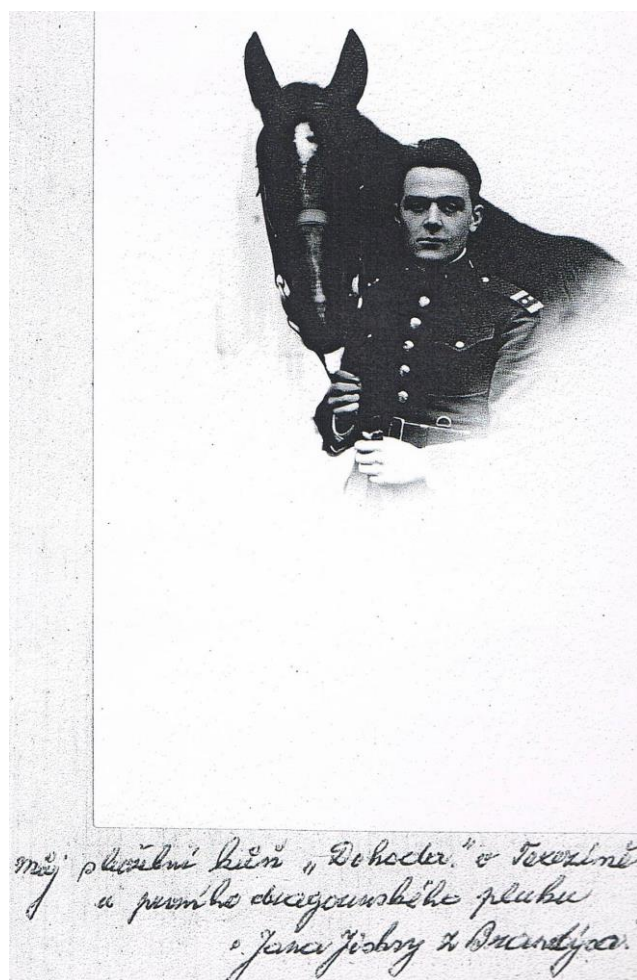
Z mého prvního mládí pamatuji se, že otec i matka byli sice oba hodní, ale při naší výchově velmi přísní. Živě se pamatuji na den svatě Anny Léta Páně 1914, kdy byla vyhlášena všeobecná mobilisace, které vzápětí následovala světová válka. Tehdy otec jako 37letý měl též na vojnu rukovat, avšak protože byl starostou v obci, zůstal doma a byl po celou válku vojenské služby zproštěn. Tehdy maminka hrozně plakala a my děti jsme plakaly s ní, aniž bychom však tehdy měly představu, co jest vlastně válka.....

Maminka, otec, sestra Aninka a já

Já jsem v necelých svých šesti letech začal chodit do dvoutrídni obecné školy ve Veleni a pak jsem chodil do měšťanské školy v Brandýse n/L, kde mým třídním učitelem byl známý Vojta Beneš.....

Již jako voják seznámil jsem se s Helenkou, kdy po dovolené po manévrech potkali jsme se ve Veltěžích na jakési selské slavnosti a od té doby trvala naše známost. Později byl jsem přidělen do proviantního kursu pro důstojníky, odkud jsem několikrát přijel na plesy a s Helenkou se tam setkal. Ani doma ani v Líbeznicích nebylo naší známosti přáno. Ze strany Plickových hlavně proto, že bylo o mně známo, že jsem „flamendr“ a u nás hlavně ze strany mé nevlastní matky. Po mém návratu z vojny dospěly věci tak daleko, že mně bylo přímo písemně ze strany pana Plicky zakázáno s Helenkou chodit.

Vlivem těchto všech okolností rozhodl jsem se na nějaký čas se ztratit z dohledu a odjel jsem na nějaký čas na zemědělskou praxi do Dánska. Tam jsem byl vyslán Zemědělskou jednotou a pobyl jsem na dvou statcích. První byl Kristianshoj na ostrově Sjaelandu a druhý byl vzorný statek na ostrově Falsteru, statek Egedgaard, kde jsem pobyl necelý rok a získal jsem velmi

mnoho rozhledu nejen zemědělského, ale povšechného. Po celou dobu udržovali jsme s Helenkou nejintenzivnější korespondenci a naše známost se vlastně za tu dobu nejvíce prohlubovala a utužovala. Za svého pobytu v Dánsku navštívil jsem nejlepší zemědělské závody, velké, malé i střední, družstevní podniky, větší města, přístavy, hlavní město Kodaň a světovou atrakci, malý ostrov Mon, který jest celý z křídý. Dánové jsou pracovití a pilní zemědělci, hlavně dobytkáři a krásní bezpříkladně poctiví lidé, velmi pohostinní a kulturní.

Ke svému zaměstnavateli, tomu druhém, panu Keisovi, jsem přilnul tak, že jsme byli skoro jako bratři. Jeho rodina mě později přišla navštívit k nám, přijeli autem a zůstali u mě asi 14 dní, za kterou dobu jsem se chlubil zase já jim a vodil jsem je po naší vlasti, po těch nejhezčích věcech.

v Dánsku

v Dánsku

Po svém návratu z Dánka byl jsem nějaký čas doma na statku, avšak soužití s mojí nevlastní matkou bylo zlé a nesnesitelné, takže brzy přimul jsem místo jako hospodářský úředník na jednom velkostatku Scholer a spol. (Živnostenská banka) v německém území naší republiky na velkostatku Čepirohy u Mostu, kde jsem byl zaměstnán jako samostatný adjunkt s platem asi 950 Kč, a deputátem. Odtud jezdil jsem za Helenkou na motocyklu do Líbeznice.

Byl to podnik převážně řepářský a pšeničářský s intensivním výdojným hospodářstvím. Tam zůstal jsem až do té doby, než jsem šel na cvičení vojenské již jako důstojník čsl. armády.....

Po skončení svého vojenského cvičení vrátil jsem se již na trvalo domů a hospodařil jsem spolu s otcem. Všechny mé volné chvíle, které jsem mohl získati, trávil jsem u své budoucí ženy Helenky v Líbeznicích, kam jezdil jsem za ní na motocyklu, autem, na kole, na koni, bryčkou a kočárem, na saních a chodil i pěšky. Již dávno slíbili jsme si spolu, že budeme žít život společně, poněvadž naše vzájemná láska byla veliká. Přes všechny překážky, které nám byly kladeny do cesty, nepolevila naše láska nikdy, naopak sílila, že stala se nám oběma poutem tak silným, že oba jsme měli stejné jedno přání, abychom byli svoji na vždycky, a tím intenzivněji jsme mysli na svůj sňatek. K tomu pak již směřovala všechna naše přání a všechny naše snahy. Nebylo to však tak jednoduché. Ze strany našich, a hlavně pak ze strany mé nevlastní matky byly činěny nejnemožnější přemrštěné finanční požadavky, abych nemohl převzít rodný statek a abych se nemohl oženiti. Přece pak po dlouhých jednáních, ke kterým též byl přizván i strýc Chadraba, konečně tato jednání dospěla ne bez mnohých těžkostí a trpkostí ke konci. Tato jednání se sice konala v mé přítomnosti, avšak mně tehdy bylo lhostejno, za jakou cenu se tak stane. Pro mě byla jedna myšlenka, jedno přání a jedna touha. Aby všechno už vzalo konec a mohl žít s Helenkou jako se svojí ženou.

A přeci jsem se konečně dočkal a dne 5. ledna 1932 odváděl jsem si to své milované děvče v podvečer ze starobylého Týnského kostela na Staroměstském náměstí, kde jsme toho dne byli oddáni.

*Helenka Plicková
Josef Mareček,
statkář ve Veleni,*

*oanamují tímto, že jejich sňatku bude požehnáno v úterý
5. ledna 1932 o půl 3. hodině odpolední v chrámu Páně
Panny Marie před Týnem.*

Líbeznice.

Veleně.

Praha II., „Hotel Palace“

Naše svatba byla velkolepá. Kdekdo věděl o naší dlouholeté známosti a měli jsme tolik známých, že když jsme vycházeli z kostela, měl jsem dojem, že Staroměstské náměstí je jich celé plné. Za svědky jsme měli z Helenčiny strany generála Šustra, vrchního velitele četnictva, a z mé strany mého strýce Václava Pokorného, statkáře z Mirovic. Za mládence a družičky byli nám na svatbě můj bratranec Karel Chadraba s Helenčinou sestrou Věruškou a Luboš Piskáček s Miluškou Piskáčkovou. Hostinu za účasti téměř veškerého příbuzenstva z obou našich stran měli jsme v hotelu „Palace“ v Praze. Ještě téhož dne v noci přivezl jsem si Helenku domů do Veleně, kde jsme byli přivítáni střelbou z pušek, přípitky a obrovským několikaposchodovým dortem našimi zaměstnanci.....

Tím počíná náš společný život. Helenka dostala věnem půl milionu československých korun a ohromou výbavu a zařízení bytové. Celý obnos vypláceli jsme ze statku ve Veleni mému otci, který postavil si velmi pěknou vilu naproti statku, na pozemku větším jednoho hektaru, kde potom bydlel se svojí druhou ženou, mojí nevlastní matkou Emílií, rozenou Maštaliřovou, poprvé provdanou Ježdíkovou, a mým bratrem Václavem, nevlastním bratrem po matce.

Mimo toho zavázali jsme se ve smlouvě svatební a trhové vyplácet. Výměnek, který přepočítán a oceněn v tehdejší měně trhové obnášel ročně 20 000 korun československých. Začínali jsem tudíž hospodařit sice na statku č. 14 ve Veleni, který měl výměru 176 korců (strychů), byl dobře vybaven, avšak převzal jsem dluh 124 000 korun čsl. O něco později dostali jsme od mojí tchýně peníze a koupili jsme si automobil.

Život náš byl by byl jako krásná pohádka, protože jsme se měli velmi rádi a po naší dlouhé známosti jsme si spolu velmi dobře rozuměli. Štěstí naše bylo trochu kaleno nedobrým poměrem s mou nevlastní matkou, což se přirozeně odráželo i do našeho poměru k mému otci, takže, mnohdy docházelo k různým nemilým mrzutostem, které však později přestaly. Jinak měli jsme práce dost, jako ve velikém hospodářství. Ani na zábavu jsme však nezapomínali. V zimě navštěvovali jsme plesy v Praze a v létě jezdili jsme autem v neděli na výlety, poněvadž jsme byli tak zvyklí z dob, když jsme byli ještě svobodní a kdy jsme spolu v neděli jezdili po světě na motocyklu, později v malém sportovním dvousedadlovém autě. Mimoto jezdili jsme často na návštěvu do Líbeznic.....

14.9. 1932 se nám narodil náš syn Jiří na klinice profesora Jerrie v Praze, kam jsem Helenku zavezl. Narodil se ve středu v 11 hodin 20 minut dopoledne. Čekali jsme ho sice až v první polovině října, přišel o něco dříve, avšak mu to vůbec nevadilo, poněvadž to byl klacek jak se patří, poněvadž vážil ihned na počátku svého života celé 4 a čtvrt kilogramů. Maminka i kluk byli zcela zdraví, takže nic nechybělo k tomu, aby tři lidé byli velmi šťastní.....

Po návratu ze sanatoria Helenka i Jirka měli se čile k světu. Jirka rostl jako z vody a maminka tudíž měla s ním práce dost a dost, přestože měla i jiné starosti se mnou a s hospodářstvím.

Mezitím na opačném konci Plickovy rodiny Helenky sestra Věra začínala svoji známost se Zdeňkem Znamenáčkem, statkářem z Hůrky u Benešova. Tato známost nabývala pomalu na vážnosti a jednalo se o sňatek. Můj tchán také v té době stále častěji churavěl a stále častěji se mu hlásila nemoc, kterou si uměle získal v době první s větové války, aby nemusel jít na frontu a v důsledku toho pomýšlel na to, aby hospodářství v Líbeznicích po sňatku své druhé a poslední dcery předal. Na konec rozhodli jsme se, že statek

v Líbeznicích převezmeme sami, což se také stalo a statek jsme skutečně převzali 1. června 1933. Vyplatili jsme jako postupní cenu Kčs 600 000 a vejmének ve výši 20 000 Kčs ročně, takový jako na statku ve Veleni. Věra se také skutečně provdala v červnu 1933. Od té doby hospodařili jsme na obou statcích. Jezdil jsem skoro každý den do Líbeznic, avšak můj tchán s tchýní nám tam hospodařit pomáhali. Celý obnos 600 000 Kčs museli jsme si vypůjčit v Hospodářské záložně v Karlíně.

Potom přišel kritický rok 1934, kdy za naprostého nedostatku zimní vláhy celé jaro ani jednou nepršelo, takže vyhlídka na nastávající úrodu byla velmi zlá. Začali jsme s vážnými obavami hledět vstříc budoucnosti. Dluh 125 000 Kčs ve Veleni, dluh 600 000 Kčs v Líbeznicích, výlohy s notářskými dvěma smlouvami, výlohy za placení dvojích převodních poplatků a knihovní výlohy. Takže vlastně naše dluhy v té době byly asi jeden milion korun. Dva výměnky, ke kterým jest zapotřebí 40 000 korun a úroky z dluhu jednoho milionu korun a vyhlídka na naprostou neúrodu nás nakonec vedly k tomu, že jest nutno něco podniknout. Po dlouhých úvahách rozhodli jsme se, že oba statky prodáme a koupíme si někde statek jeden. Obojí naši rodiče se nám sice snažili toho rozmluviti, ale nakonec snad sami musili uznat, že je to pro nás jediné východisko. A tak se konečně stalo, že jsme oba statky prodali.

Statek veleňský koupil zpět můj otec a statek v Líbeznicích koupil Václav Brodský z Kutlíř na Kolínsku za 1 200 000 korun čsl. My jsme po dlouhém ježdění a hledání koupili velkostatek Starou Báň u Žehuň na okrese poděbradském od soc. demokratického hospodářského družstva za 2 700 000 korun čsl. 1. dubna 1934. Velkostatek měl výměru 129 ha orné půdy a 54 ha lesa. Převzali jsme tento se všemi zaměstnanci.

Velkostatek Stará Bář, Žehuňský rybník, Žehuň a Kozí hůra

Ukázalo se, že naše obavy nebyly neopodstatněné a skutečně toho roku nikde v celém Polabí obilí pro katastrofální sucho vůbec vymetalo. Ani v nejlepších půdách jako Veleni a Líbeznících nedalo se obilí ničím takřka posekat. A skutečně v době žní byla v obilí na dálku vidět sedící koroptev nebo vrána. Teprve potom jsme jasně viděli, že bychom velké závazky, které jsme měli, nemhli vůbec splatit a musili bychom se dál zadlužit, což by se v počínající všeobecné hospodářské krizi pro nás neblaze vyvinulo a pravděpodobně zanechalo nenapravitelné následky.

Velkostatek ve Staré Báni – pohled od jihozápadu

Od 1. dubna 1934 byl jsem v našem novém domově sám, do Veleně, tam zůstala ještě Helenka s Jirkou, jsem vlastně jenom dojížděl. Definitivně jsme se přestěhovali do Staré Báni až v květnu 1934 po úpravě bytu, kde do té doby bydlil starý správce, a ten nám uvolnil a přestěhoval se do části bytu a byl u nás ještě zaměstnán až do svého odchodu do pense. Stará Bán byl velmi dobrý objekt s prvotřídní bonitou půdy řepné a pšeničné. Půda však byla černá, velmi těžká, a tudíž těžko obdělávatelná. Byvši však dobře a včas obdělávána, odměňovala se velmi dobrou sklizní. Zpočátku musil jsem se seznamovat s vlastnostmi této země a často jsem mnohou chybu učinil, než jsem přišel na všecko, co tato vyžaduje.

Ještě jeden pohled na velkostatek Stará Bán od jihozápadu

Vůbec jsme oba s Helenkou měli nové a široké pole působnosti a starosti hromadu, poněvadž velkostatek byl zanedbán, vyžadoval velmi mnoho předělávek a investic, budovy byly staré, a racionelnímu chovu dobytka nevyhovující, takže jsme neustále musili dělat různé úpravy a opravy, aby hospodaření - hlavně v chovu dobytka - bylo pokud možno přizpůsobeno, což vše vyžadovalo mnoho a mnoho práce a starostí.

Velkostatek patřil katastrem do Žehuně převážně, les a pole „Na Bílých“ katastrem do Opočnice, a byl také osadou o sedmi číslech patřící obci Žehuni, vzdálené skorem 2 km. Takže vlastně byl samota. Většina polí byla na mírném svahu skloněném k jihu, některé pozemky pod Oborou dosahovaly téměř až k známému Žehuňskému rybníku. Druhá část zvaná „Na Bílých“ byla oddělena od spodních černých polí strání „Na Vinici“ a přešla na jakousi rovinu s půdou světlou, avšak velmi těžkou, jílovitou, avšak také úrodnou půdou, kde dobře rostla řepa. Tyto pozemky po celé své délce sousedily s naší třešňovkou a s naším lesem, takže se dá říci, že to byl objekt stoprocentně arondovaný. Překrásná byla zde myslivost. Bylo zde pro vášnivého myslivce, jakým jsem od útlého mládí byl, rovněž široké pole působnosti.

Jakási slavnost na velkostatku, pravděpodobně svatba

V pozadí dávno neexistující hájovna

Bylo zde dostatek zvěře nízké, koroptví a zajíců, a v lese pak mnoho a mnoho bažantů, zvěře srnčí a nádherný tah sluk. Měl jsem svého hajného, s kterým jsem se o vzornou myslivost staral, na Báni stal jsem se spoluzakladatelem Mysliveckého okresního klubu v Městci Králové, jehož jsem se stal prvním předsedou a byl jsem jím každoročně zvolen znovu, takže jsem jeho předsedou byl vlastně nepřetržitě až do roku 1948.

O myslivosti nebudu se v této kronice více souvisle šířit, neboť svoje vzpomínky na tuto moji hned po Helence největší lásku popsal jsem ve svých mysliveckých zážitcích dostatečně ve své zelené lovecké knize.....

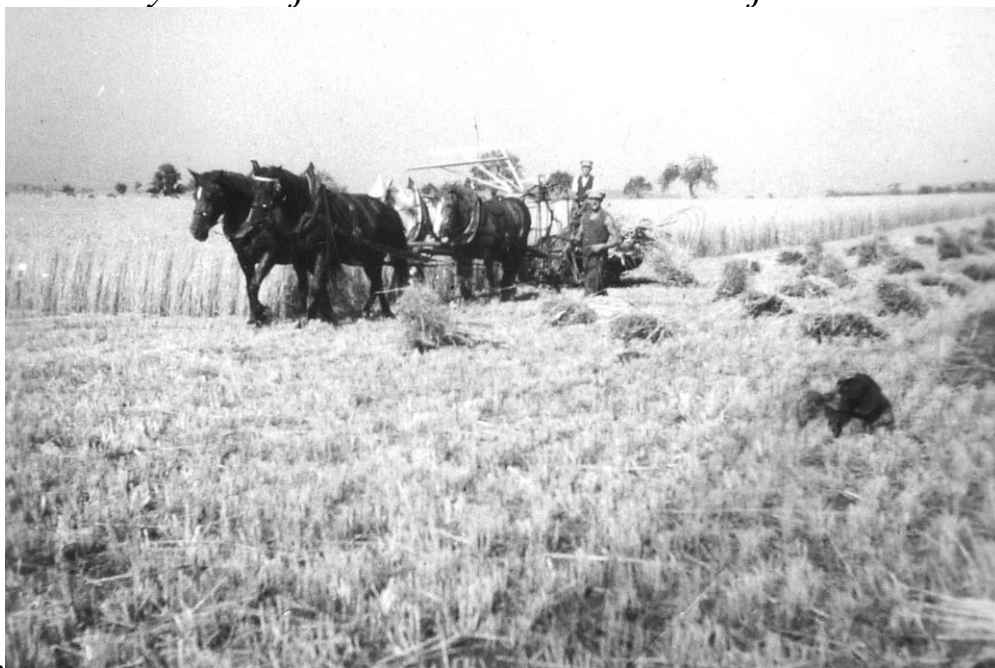

Na Staré Báni žili jsme s Helenkou až do konce roku 1949, takže tam jsme vlastně prožili svá nejkrásnější mladá léta a tam také jsme vlastně z větší části

vychovali své děti. Byl to krásný život vyplněný láskou, starostmi i radostmi všeho druhu. Nejlepší svá léta prožívali jsme spolu, léta vyplněná tvůrčí prací nás obou, péčí o děti, prací na statku, našem novém domově, léta plná tužeb, přání a nadějí do budoucnosti. Byly to nádherné roky našeho nejplodnějšího života.

Naši Líbezničtí rodiče Plickovi odstěhovali se současně do Poděbrad, kde jsme společně s nimi koupili pro ně rodinnou vilku Na Skupici čp. 610. Neměli jsme k sobě tudíž daleko, poněvadž Stará Bář patřila do politického okresu poděbradského, takže jsme velmi často k nim zajížděli a na druhé straně oni zase stále byli u nás, hlavně o žních v létě. Výměnek ze statku veleňského odpadl, jelikož na statku pak hospodařil znovu můj otec. Výměnek ze statku líbeznického jsme zajistili knihovně rodičům Plickovým na velkostatku na Staré Báni. Mimo zaplacení tržové ceny za velkostatek převzali jsme hypotekární úvěr československého státu v obnose asi 800 000.

Bylo to sice velké břemeno pro nás, avšak při našem životním elánu a chuti do práce šlo všecko dobře a svých povinností jsme se ve všech směrech dobře zhostili vždycky. Přestože jsme každý rok mnoho investovali, nejen do budov, ale do nákupu moderních strojů, své závazky jsme mnohdy sice těžce, ale vždycky čestně plnili. A dluh náš se nezvětšoval, ale byl stále nižší a nižší, přestože v těch posledních létech před druhou světovou válkou panovala v celém státě a hlavně v zemědělství těžká a několik let trvající hospodářská krise. Přesto jsme svůj majetek stále zhodnocovali a přitom plnili jsme všechny své závazky a měli jsme mnoho a mnoho nadějí do budoucnosti.

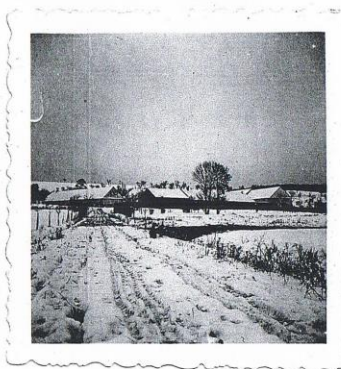
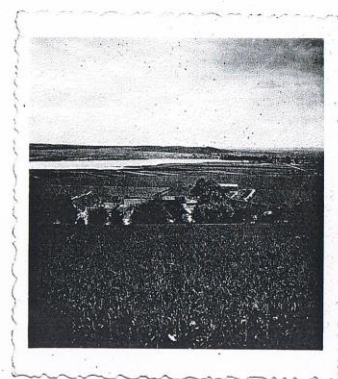
4. III. 1936 narodila se v chlumecké nemocnici ve středu odpoledne v 16 hodin 50 minut naše dcera Alena. Při svém narození vážila 3 kg 95 dkg, tedy bez pěti dek čtyři kilogramy a na svět jí pomáhal tehdejší primář této nemocnice MUDr. Musil. Křtiny konaly se v nemocnici v Chlumci n/Cidlinou a za kmotry byly jí Helenčina matka Marie Plicková a moje nevlastí matka Emilie Marečková. Na počest jejího narození sázeli jsme v parku a kolem rybníčky břízy, lesní stromy a konifery, počasí bylo krásné a její malý bratříček jí daroval na přivítanou kytíčku sněženek.

A bylo na Staré Báni zase o jednu starost více, hlavně pro Helenku. Měli jsem sice kuchařku a k dětem chůvu, babičku Procházkovou, ale hlavní a tu největší starost měla přece jenom maminka.

„Stará Baž.“

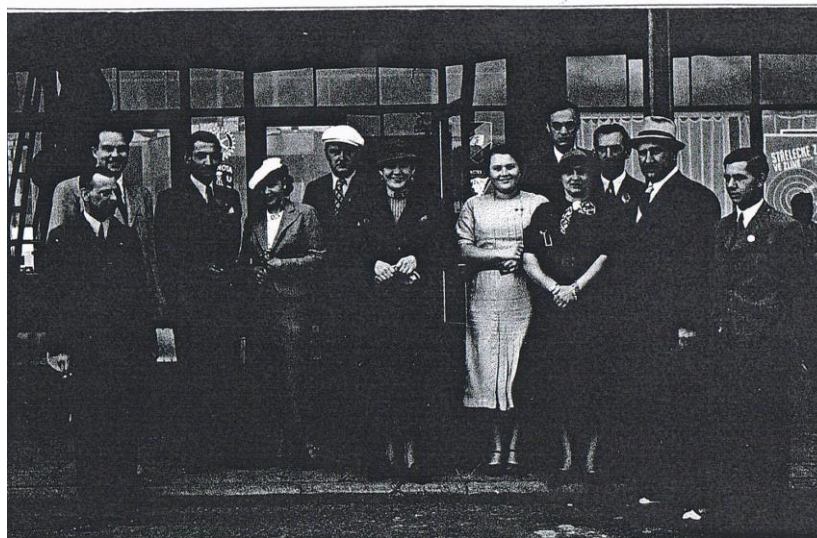
A čas ubíhal jako voda ve starostech o rodinu a rozsáhlé hospodářství. Ve volných chvílích jezdili jsme autem buď sami nebo s dětmi na různé výlety po pamětihodnostech a historických místech naší vlasti. Občas též zajížděli jsme na společenské večery do Městce Králové, kde scházivali jsme se se společnostmi několika přátel z Městce. Jmenuji jenom rodinu lékaře Dr. Reinvalda, velkoobchodníka Stránského, Dr. Zvěřinu a hlavně rodinu mého přítele Ing. Votíka, velkostatkáře z Běruniček.

Mnoho zájezdů prováděli jsme též po různých význačných městech naší republiky, kam jsem jezdil na střelecké závody jako jeden z nejlepších střelců a získal jsem velmi mnoho hodnotných cen. Na tyto závody mě většinou provázela Helenka, držela mi palce a povzbuzovala mě. Byly to hlavně závody v Praze, v České Lípě, Luhačovicích, Zlíně, Pardubicích, Kolíně, Kutné Hoře, v Poděbradech, Turnově a jiných městech republiky. Při těchto závodech vystřílelo se mnoho patron a utratilo se také dosti peněz. Bylo to však pro nás velké rozptýlení, pěstování a udržování společenských styků se známými, pro mě to byl sport a pro Helenku rozptýlení, které též potřebovala, poněvadž většinu života trávil na samotě na statku, a ani tam ani v Žehuni příležitost ke společenským stykům nebyla, vyjma naší týdenní společnosti v Městci Králové, v Poděbradech a ve Veleni a krátkou plesovou sezónu v zimní době

a velmi zřídka kdy návštěva biografu, divadla nebo koncertu. Byli jsem sice několikrát v Praze v divadle nebo na jiné zábavě, avšak do Prahy měli jsme to poměrně daleko (70 km) a musili jsme se pak v noci pozdě vracet domů, tak se nám vlastně ani často jezdit večer do Prahy nechtělo.

„Mistrovství českého ráje v Turnově.“

„Zájezd na mezinárodní lávody ve Žilíně.“

V roce 1937 podařilo se mi, že jsem koupil, respektive přikoupil 105 ha lesa s hájovnou. Jednalo se o les, který patřil k velkostatku Kadlín (Bačov) na kolínském okrese a byl od vlastního velkostatku Bačov v katastru obce Sány vzdálen tak, že tehdejší majitel velkostatku Theodor Boháč, velkoobchodník kávou z Brna, byl v nějaké peněžní tísní a tento les mi prodal za obnos 365 000 Kčs. Obchod ten zdál se mi velmi výhodný po všech stránkách. V první řadě měl jsem veliký zájem o tento les z toho důvodu, že hranice mého původního lesa byla přesně hranicí lesa nově přikoupeného, takže tím byl vlastně celý lesní objekt ideálním lesním celkem. Mimo toho bylo v něm mnoho porostů mýtních a odstraněním těchto některých porostů mladých byla

vyhlídka na výborné zpeněžení pokáceného dříví a na druhé straně z péstebních důvodů odstraněním těchto překážejících výstavků těmto zmíněným porostům mladým se prospělo. Dalším důvodem ke koupi bylo to, že myslivost na tomto značně velkém celku bude ideální, dá se rozvinout a nebude ohrožována sousedy, protože koupí a scelením majetku připadne tento i po strance honební k mému dosavadnímu soukromému honebnímu majetku. A nejsilnějším důvodem k této koupi byla právě moje veliká láska k myslivosti a lesu. Koupí a scelení lesního majetku zhodnotil se vlastně celý velkostatek Stará Báň s Báňským lesem. Výměra celého lesa pak byla 160 ha.

Práce dřevařů při lesní těžbě

Přestože Helenka i můj veleňský otec byli velmi zaujati a nechtěli, abych les koupil, poněvadž neměli jsme hotových peněz na tuto koupi a mnoho jiných finančních závazků, které pokládali za přednější než si dělat závazky nové. Přes všechny jejich odpor jsem skutečně les v roce 1937 koupil.

Během velmi krátkého času se však ukázalo, že měl jsem pravdu já. Nový les nejen že nás vůbec nezatížil finančně, neboť hladová poptávka po dříví umožnila výborný a výhodný prodej těžeb. V lese byla malá školka s chatou, kterou jsme značně rozšířili a vypěstění vlastní sadby umožnilo nám vysázení každoročně paseky vzniklé holosečemi – nejen však to, nýbrž vysázení všechna místa, která až dosud v lese nebyla zalesněna. Ze stanoviska ekonomického stala se tato koupě výhodnou, jelikož v zimním období, kdy polní práce na velkostatku byly skočeny, mohli zaměstnanci se účastniti prací s těžbou dříví a na jaře s výsadbou lesa. Takže práce na velkostatku byly rozděleny racionelně, a tudíž les stal se vhodným doplňkem.

Myslivost byla značně rozšířena a byla skutečně na vysoké úrovni a skvělé a pověstné hony na Staré Báni staly se časem významnou společenskou událostí celého kraje. Na tyto hony sjížděli se moji nejlepší kamarádi a přátelé z okolí i z Prahy a všichni se na ně po celý rok těšili. Trvaly každoročně v předvánoční době vždy nejméně dva dny a byly slavnými výřady zakončeny trubením loveckými fanfárami v lese a slavnostními skvělými hostinami doma, o které se vzorně vždycky Helenka postarala a tyto rovněž jako hony staly se pověstnými posledními lečemi.

Poslední leč na velkostatku Stará Bář

Podrobnosti o těchto honech a posledních lečích líčiti zde nebudu, jelikož tyto jsou zaznamenány v mé zelené lovecké knize se všemi podrobnostmi, loveckými zážitky a veselými příhodami i vlastnoručními podpisy a fotografiemi účastníků, tak že jsou doplněním této kapitoly.

Život náš plynul klidně, vyplněn prací a starostmi o hospodářství a rodinu, avšak plný pohody a lásky a plného porozumění. Nebylo nám však osudem dopřáno, abychom užili svůj život v klidu a pohodě a mohli uvést ve skutek všechny naše plány a tužky, které jsme do budoucnosti měli.

Syn Jiří a dcera Alena u včelínu

Pomalu se začaly na mezinárodním poli stahovat chmurné mraky, které hrozily bouří celému světu. Tyto bouře se později skutečně dostavily a zachvátily do své zuřivosti téměř celý svět a vyvrcholily druhou světovou válkou. Počátek vznikl v sousední Německé říši, kde uchopil se moci despotický pološílený nacista Adolf Hitler, který uvedl později svět do nejstrašnější války všech věků. Pod heslem sebeurčení národů převedeným od něho na heslo jeho vlastní „Jeden Bůh, jedna říše jeden vůdce“ Anshlussem Rakouska, kdy celé Rakousko bylo připojeno k Německu po plebiscitu v Sársku. V té době bylo již všem jasné, že nám hrozí smrtelné nebezpečí zvláště proto, že jsme byli jeho nejbližšími sousedy s našimi sudetskými zeměmi a velikou několikamilionovou menšinou obyvatelstva německé národnosti. Naši vedoucí politikové si toho zajisté byli vědomi a v důsledku toho v posledních několika letech před válkou byla budována rozsáhlá síť opevnění v pohraničních částech a krajích naší republiky, hlavně v Čechách a na Moravě a všude kde jsme hraničili s Německem, a skutečně bylo vybudováno několik pásem pevností a pevnůstek, kteréžto práce pohltily nesmírné množství milionů celonárodního důchodu. Přes všechna tato nákladná opevnění ukázalo se později, že došlo přeci jenom k národní katastrofě – ke ztrátě samostatnosti našeho národa. V pohraničních částech republiky (v Sudetech) docházelo stále častěji a stále větším incidentům a pod vedením K. H. Franka a Henleina Sudetoněmecká strana Německá, tzv. Henleinovci, připravovali půdu pro příchod Němců.

Již v květnu 1938 byl připravován vpád německého vojska na naše území a jediné prozíravostí našich vedoucích státníků bylo mu zabráněno tím, že byla spousta mladých lidí, zejména příslušníků speciálních zbraní mobilizována a povolána do zbraně a všechny pohraniční oblasti a pevnosti byly obsazeny silnými posádkami výborně vyzbrojeného našeho vojska. Došlo sice na mnohých místech k výtržnostem a přestřelkám, avšak v podstatě nedošlo k skutečnému boji a vpádu Němců do naší republiky bylo tímto činem zabráněno.

V brzké době však ukázalo se, že tato opatření oddálila chod událostí jenom na krátký čas a situace se tím nezlepšila. Incidenty byly stále většího a většího rozsahu a Hitler řval do světa své požadavky o připojení sudetských zemí k Německu.

Konečně krise vrcholila v září 1938, kdy tehdejší prezident republiky Dr. Eduard Beneš vyhlásil všeobecnou mobilisaci všech příslušníků vojáků naší

branné moci. Celý národ s obrovským nadšením nastupoval ke své vojenské povinnosti. Mě zastihla zpráva o všeobecné mobilisaci s celou mojí rodinou u radiového přijímače a ihned po jejím vyslechnutí jsem se jako důstojník Československé armády připravoval k rychlému odjezdu do Staré Boleslavi, svého mobilisačního určení a své výzbrojní stanici.

Po dojemném rozloučení se s dětmi odjel jsem do Staré Boleslavi autem doprovázen Helenkou. Hned po svém příjezdu hlásil jsem se u svého plukovníka, který mě jmenoval velitelem komise pro odvod koní a Helenku poslal domů. Zřídil jsem si se svými mnohými pomocníky v blízkém lese svůj odvodní štáb a ihned jsem započal svoji funkci a odváděl jsem po krátké prohlídce spousty hospodářských koní již čekajících a stále přicházejících zemědělců z celého širokého okolí. Odváděl jsem prakticky všechny schopné, zdravé koně a ihned je třídil a přiděloval k různým druhům zbraní a určení. Odváděli jsme nejrychlejším možným tempem po celou noc bez přestávky až do odpoledne příštího dne.

Také můj otec se dostavil ještě téže noci se svými osmi koňmi, které jsem mu k jeho údivu všechny odvedl. Po skončení odvodů byl jsem určen jako velitel samostatné jednotky přidělené k divisi v síle zesílení jezdecké eskadrony s auty, motocykly a několika polními lehkými děly, kteroužto jednotku jsem si sám sestavoval a také vzorně sestavil a vybavil do pole. A když jsem příští noci vyjížděl z kasáren v čele této výtečně vybavené a dobrými hochy obsazené části, měl jsem pocit, že nemůžu mítí lepších hochů do války než těch, které jsem si vybral.

Již však po dvoudenním strategickém pochodu ke státním hranicím, byl jsem vystřídán jiným důstojníkem, kterého přivezl za námi velitel pluku a mě odvezl zpět do posádky a byl jsem pověřen velením nad vytrýděnými vojáky německé národnosti. Byla to služba velmi těžká a zodpovědná a měl jsem často ve stavu až 1 600 mužů tohoto velmi nespolehlivého živlu. Tito vojáci nemhli býti pro případ války zařazováni do řadových jednotek a bylo s nimi počítáno pro práce opevňovací a práce za frontou beze zbraní. Přestože docházelo na různých pohraničních místech k bitkám a přestřelkám, ke skutečné válce nedošlo. Mezitím probíhala horečná jednání politická a výsledek těchto byl ten, že po dohodě se spojeneckými mocnostmi bylo dohodnuto, že naše pohraniční oblasti budou vydány Němcům.

Vraceli jsme se sice rádi domů ke svým milým, avšak s hořkostí v duši odevzdávali jsem své zbraně neradi, s pocitem ponížení a poraženosti bez boje, s hlubokou lítostí nad okleštěním našeho státu a s pocitem, že není ještě všemu konec.

Po konferenci Anglie, Francie a Německa v Mnichově, kde byla naše republika obětována, aby prý byl zachován mír, a po abdikaci presidenta Beneše vpochodovala na naše území dne 15. března 1939 německá okupační vojska a naše republika stala se protektorátem Říše velkoněmecké. Protektorátním presidentem stal se Dr. Emil Hácha, který pod nátlakem podepsal v Berlíně souhlas bez účasti tehdejší protektorátní vlády.

Německé hordy hrnuly se 15tého březnového smutného dne ze všech stran do naší republiky za příšerného počasí; vichřice, sníh a chladný déšť činil tím den ještě chmurnějším a dovršil tak smutek českého národa, který mlčky musil přihlížeti valícímu se odvěkému našemu nepříteli, jak na svých autech, motocyklech, obrněných vozech, doprovázených všemi druhy zbraní, valí se až k srdci naší vlasti, Praze. A od té doby začíná pro celý národ nekonečné utrpení a dlouhý smutek.

Pro nás smutně proslulý Mnichov nepomohl však ani jeho strůjci a i oni postupně byli zavlčeni do hrozně druhé světové války a pozdě poznali, že obětováním Československa v Mnichově, nezabránili tomu, aby sami ucítili její tíhu, někteří méně, jiní více.

Mnoho našich nejlepších lidí z civilních i vojenských řad prchá v čele s Dr. Benešem za hranice, do Anglie, Francie, Ameriky, Sovětského svazu, aby jednak zachránili své životy, a jednak mohli pracovati v zahraničním odboji k znovuoobnovení naší samostatnosti.

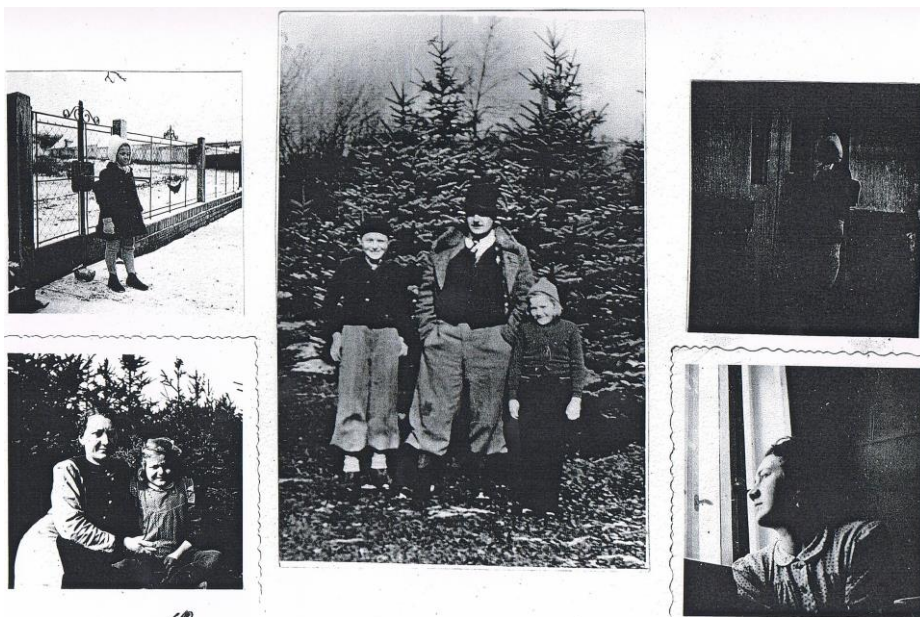
Pro celý národ nastává smutný život. Němci ihned po svém příchodu dosadili si na Pražský hrad svého protektora svobodného pána von Neuratha a zavedli u nás jako úřední řeč svoji „samospasitelnou“ němčinu. Všechny názvy a jména měst byla dvojjazyčná, a nejen to, ale zavedli též u nás své „řízené hospodářství“ se všemi jeho důsledky, kterýžto řád se stával s postupující a trvající válkou stále ostřejším a nesnesitelnějším. Následovala četná zatýkání osob podezřelých z nepřátelství k Němcům. Stanné soudy, odsouzení k trestu smrti a popravy byly na denním pořádku. Přísné obhospodařování všech zdrojů, potravinové nedostačující lístkové

hospodaření, přísné kontroly a prohlídky, a mnohdy byl popraven člověk, za nepřihlášený tzv. zatajený metrák obilí, padesát kilo mouky, pár kilogramů omastku anebo za načerno poraženého vepře.

Těžko jsme nesli takovýto život ve stálém nebezpečí jako svobodní lidé zvyklí a proniknutí svobodou myšlení, jednání a skutky, které nám až do té doby dovoľoval náš demokratický systém. A my u nás na Staré Báni, třebaže jsme žili víceméně na samotě a nemohli jsme vidět všude ta příkoří ze strany našich uchvatitelů ve velkém, i na nás doléhala všude ta tíha spočívající na celém trpícím národě....

A v mnohém jsme ji pociťovali často více než druzí jako majitelé rozsáhlého hospodářství početnými komisemi, náhlými prohlídkami, při kterých mnohdy nám byl přeházen kontrolujícími orgány celý byt. Jednou hledali u nás schovaného kamaráda, který byl nezvěstný, podruhé hledali uschované zbraně a potřeby zatajené obilí. Hospodaření bylo velmi ztížené, odváděli se koně, nebyla spousta potřeb pro hospodářství nutných, přiděly byly malé a nedostatečné a nebyly mnohdy ani k sehnání, sháněly se těžce, a to ještě výměnou za živobytí, což bylo přísně trestné a těžko se dalo provádět. Nebyly pohonné látky pro traktory, nebyly podkovy pro koně, ba nebyly mnohdy ani hřebíky....

Syn Jiří začal v roce 1938 chodit do obecné školy v Žehni, Alena byla tehdy teprve dva roky stará a začala navštěvovat žehuňskou školu teprve v roce 1942.

Syn Jiří začal v roce 1938 chodit do obecní školy v Žehni, Alena byla tehdy teprve dva roky stará, a začala navštěvovat žehuňskou školu teprve v r. 1942.

Téhož roku, a sice dne 25. března 1942 byl nám celý velkostatek zabrán Němci a uvalena na tento německá správa. Že se tak stane, tušili jsme v prvních dnech tohoto roku v zimě, po ohromné dvoudenní kontrole. Že tato kontrola má být u nás provedena, jsem se dozvěděl v noci před jejím příchodem důvěrným upozorněním jednoho úředníka Okresního úřadu v Poděbradech, bývalého důstojníka čsl. armády. Byv na to v noci upozorněn, spěchal jsem rychle ihned v noci do práce na uklízení všeho, co nebylo úředně hlášeno. Na sýpce utrhali jsme podlahová prkna a nahrnuli jsem asi 2 vagony pšenice pod podlahu. Všem zaměstnancům vydal jsem takové množství obilí, co mohli jen trochu někde uschovat, dobytek naložili jsme na povozy a odvezli ještě téže noci do lesa a tam ponechali než prohlídky skončí. Část obilí a máku a řepky, zboží to nejnebezpečnější, poněvadž to byly tehdy ze všeho nejcennější tuky, navezli jsme do prázdné části jedné ze tří stodol, a to srovnáno v pytlích bylo při příchodu „hospodářské kontroly“ časně ráno již zasypáno vysokou hromadou rozřezané slámy a příchod kontroly zastihla nás všechny v pilném mlácení obilí, kde sláma vycházející z mlátičky přichází zde přímo do řezačky a tato ve formě řezanky stále tuto hromadu zvyšovala.

Již v časných hodinách příštího rána přivezla auta kontrolující orgány v počtu asi 16ti mužů, včetně dvou Němců a dvou „vybraných“ četníků. Ti rozběhli se ihned po skupinách po celém statku a začali sepisovat a počítat dobytek, vepře, ovce, jiná část prováděla prohlídku sýpek a další skupina prohlídku bytových místností. Po soupisu zvířectva, nařídili nám mlácení zastaviti a všichni dělníci pak musili jíti na sýpku a tam pod jejich dozorem všechny viditelné zásoby převažovati.

Po dvou dnech vysilujícího našeho rozčilení a napjatého našeho očekávání nezjistili a nenašli vlastně nic. To však stalo se jen proto díky bývalému kapitánu Černíkovi, který mě tajně v noci upozornil, že jsme měli sice velmi málo, avšak přece jen trochu času, abychom mohli všechny práce do rána vykonati a tajné zboží uschovati. Vyvázli jsme tehdy skutečně pouhým štěstím z nebezpečství smrti. Po pečlivém přivítání komise byla nucena se spokojiti tím, že nalezla stav hlášených druhů zboží v naprostém pořádku a jenom nám nařídila urychleně provést výmlat dosud nevymláčeného obilí pod úředním dohledem, přesto však jsme se nevyhnuli uvalení německé správy na velkostatek.

25. března 1942 v dopoledních hodinách přijelo do statku několik německých úředníků a oznámili mi známým německým zpupným způsobem, že dnešním dnem přebírá se statek do německé správy. Sepsali všechny zásoby, stavy dobytka a vyžádali si všechny úřední doklady týkající se velkostatku a žádali otevření pokladny, z které Helenka v poslední chvíli nakvap vzala něco papírových peněz a tyto ukryla v punčoše. Potom představili mně též přítomného „Zwangsverwaltera“ Rudolfa Höbela. Chtěli jsme se ze statku ihned někam s rodinou odstěhovat, avšak bylo nám nařízeno, že musíme zůstat a vést dále velkostatek podle příkazu německého vedení.

Od té doby stal jsem se vlastně na svém vlastním majetku správcem a byl mi vyměřen plat 1 200 Kč, respektive protektorátních korun s platem ve výši stanovené kvoty v rámci válečných zásobovacích předpisů. Hned druhý den přivezl mi Höbel nového adjunkta, z kterého jsme zpočátku měli strach, jelikož jsme ho pokládali za nějakou jejich stvůru, kterých bylo tehdy dost a dost.

Později se však ukázalo, že je to řádný člověk, vlastenec, který má ty Němce asi tak rád jako já. A za několik dnů jsme se sprátelili a svorně společně večer poslouchali cizí rozhlas, za což tehdy byl také trest smrti. Zůstal u nás až do konce německého panování a po osvobození republiky odešel do pohraničí v rámci osidlovací akce a zabral si tam pěkný statek, kde jsem ho později s Helenkou již jako ženatého navštívili. Pokud byl u nás, byl ještě svobodný.

Život za těchto nových poměrů byl někdy nesnesitelný a bylo velmi těžké s těmi „novými pány“ vycházet. Člověk si nebyl nikdy jist, kdy a odkud se objeví někdo z nich a s jakými novými nesmysly a příkazy se vytasí. Jezdilo jich tam několik, ale hlavně velmi často pan Zwangsverwalter Höbel. Byl to arogantní Prušák, plný sebevědomí a německé nadřazenosti. Při každé téměř příležitosti dával mně najevo, že on je pán a já jenom ubohou německou botou přislápnutý Čech.

Přesto že se zdálo, že poměry už snad nemohou býti horší než jsou, ukázalo se, že tomu zdaleka tak není. Po atentátu na „Reichsprotektora Heydricha“ se teprve německá hydra doopravdy rozběsnila. Tisíce poprav a desetitisíce zatčených bylo na denním pořádku. Celé autokolony jezdily po českých městech a vesnicích, které obkličovaly a obracely naruby. Při jedné své návštěvě mi můj „Zwangsverwalter“ řekl, že co by na něho přišlo, nechal by každého desátého Čecha zastřelit.

Život byl tehdy peklem a nikdo si nebyl životem jist. Jediná útěcha naše v těchto těžkých dobách byla naděje, že ve světě konečně jednou zvítězí spravedlnost. Tato naděje byla podporována každodenně radiovými zprávami ze zahraničí, na kteréžto jsme každý den s dychtivostí čekali a seděli jsme dlouho do noci u svých aparátů, abychom nepropásli sebenepatrnější podrobnost, která nás vždycky potěšila. Jenomže byly to slabé útěchy, když jsme na každém kroku viděli kolem sebe běsnění a vraždy německých okupantů. Teprve začátkem roku 1943 po veliké porážce u Stalingradu změnila se vojenská situace a ruská až dosud ustupující vojska nastoupila ofensivu, podporována na druhých frontách spojeneckými armádami anglickými a americkými, které po nejjantastičtější za celou dobu války provedli slavnou invasi a začali vylodovat moderně vybavená vojska do Francie a Itálie. V té době také byly již západní mocnosti plně vyzbrojeny a měly vojenskou převahu též ve vzduchu. Ve dne i v noci bombardovaly jejich skvělé stroje strategické objekty a objekty vojensky důležité po celém Německu, dále přístavy Hamburk a později i velká města. Na druhé straně sovětská armáda po úspěšném uhájení Stalingradu začala rychle postupovat a dobývala postupně dříve ztracená území a města a blížila se k původcům války, Němcům a jejich říši. A pomalu nastávala doba, kdy celý národ a všichni lidé, i ti, kteří už propadali pesimismu, počali znovu mít naději, že konečně nastanou lepší časy, že naši nepřátelé budou poraženi a vyhnáni ze země. Fronta se rychle blížila. Itálie byla obsazena západními silami a byla vyřazena z války a spojenecké armády rychle postupovaly ve Francii, rovněž

sovětská armáda získala a znovu dobývala ztracená území a blížila se k bývalým hranicím našeho státu.

Přesto však naši okupanté nepřestávali řádit a tím více hleděli se mstíti na našem národě, protože si byli plně vědomi, že každý z nás jest jejich nepřítelem. Neměli však již tolik času a s přibližující se frontou měli také trochu jiné zájmy. Pomalu jsme se připravovali na odboj proti okupantům, poněvadž jsme již cítili, že konec jejich nadvlády se blíží. Přiblížil se konečně rok 1945 a s ním očekávaná porážka Němců na všech frontách.

Dne 3. května byl jsem jako důstojník tajně povolán do zbraně brigádním generálem Mázlem, pozdějším velitelem posádky Poděbradského okruhu do Poděbrad. Byla nás nepatrná hrstka v Poděbradech proti silné posádce německého vojska, avšak ihned započali jsme se svojí činností, ovšem zpočátku tajně, ale naše činnost nezůstala dlouho utajena. Ještě téhož dne nedočkávané obyvatelstvo ozdobilo své domy státním vlajkami, pečlivě po dobu okupace schovanými za zvuků hudby a zpěvu naší hymny „Kde domov můj“ pod ochranou svých vojáků shromáždilo se na staroslavném poděbradském náměstí.

v mobilizaci v revoluci.

Byli jsme však rozeznáni narychlo přispěchavšími plně vyzbrojenými tanky německými, takže obyvatelstvo musilo se rozejíti. Avšak činnost vojenská tím nepřestala. Zabrali jsme místnosti staré radnice vedle pivovaru jako sídlo utvořivšího se vojenského velitelství.

Naše výzbroj zpočátku byla velmi chudá. Zpočátku pozůstávala jen z loveckých pušek, brokovnic a ještě méně pistolí. Brzo však jsme svůj arsenál rozmnožili o vojenské pušky, pistole a dva automaty, které se nám podařilo odnítí jednotlivým německým vojákům, buď cestou dobrovolnou nebo s použitím násilí.

Přiblížil se památný 5. květen, kdy německá armáda kapitulovala. Německé hordy valily se přes město v bezhlavém rychlém ústupu z fronty. Dnem i nocí odzbrojovali jsme německou armádu, která zčásti své zbraně vydávala dobrovolně, avšak došlo též k několika přestřelkám, kdy německé síly snažily se klásti odpor.

Pět dní trval proud ustupujících již demoralizovaných německých vojsk hnán vojáky rudé armády. Odzbrojováním získali jsme ohromné spousty válečného materiálu, zbraní, vozidel, koní, které jsme pak předávali rudé armádě jako jejich válečnou kořist.

V těchto dnech nebyl pro mě rozdíl mezi dnem a nocí a spal jsme snad jen několik hodin vestoje. Těsně v patách za ustupujícími Němci přijížděli už vítězní Rusové a hnali Němce před sebou. Na druhé straně republiky postupovala tímtéž způsobem armáda americká, která podle dohody a mezinárodní úmluvy obsazovala území na západě republiky, kde se zastavila až v plzeňském prostoru.

Celý národ a celý svět mohl konečně volněji vydechnout, protože strašlivá válka konečně skončila a nepřítel byl totálně poražen, takže musil podepsat bezpodmínečnou kapitulaci. Skoro již světovládný Führer Adolf Hitler umírá spolu se svými nejhoršími spřeženci potupnou smrtí někde ve sklepě v Berlíně a naše vláda v čele s prezidentem republiky Dr. Eduardem Benešem vrací se z dlouhého exilu nadšeně vítána svým obyvatelstvem.

Zatím co já jsem ve službě vojenské, Helenka je na statku jen se zaměstnanci sama. Jezdil jsem sice často domů, později každý den, ale v kritických dnech mezi 3. – 9. květnem jsem domů nemohl. A prožívá rovněž

strašné chvíle na statku ležícím těsně vedle silnice vedoucí do Kolína a obklopeném lesem, kde se skrývají ještě zbytky prchajících esesmanů pronásledovaných ruskými vojáky a kde často ještě docházelo k bojovým přestřelkám. Byla často v té době v situacích velmi málo záviděníhodných, kdy kupříkladu opilý major ruský honil ji s pistolí po bytě a zachránila se jenom tím, že utekla do bytu, kde se zamkla. Štěstí její nakonec bylo to, že v zápětí po té příhodě ubytoval se na statku ruský plukovník se svým štábem, kterému si stěžovala, a on potom zavedl na statku v tomto směru pořádek a kázeň. Byl to skvělý důstojník, s kterým jsme se pak všichni dobře spřátelili a rozdělili jsme se my s jeho štábem o naše bytové prostory a vzájemně se hostili a navštěvovali. Pluk tento měl s sebou též kino, které konalo se za dvorem ve volné přírodě, a pamatuji se, že na příkaz plukovníka mohl program večerního představní začítí teprve tehdy, když já jsem se vrátil ze služby z Poděbrad domů.

Rovněž snažil se vypátrati, pachatele, který ukradl mi mé velmi cenné lovecké pušky, které jsem měl po celou válku ukryty v tajné skrýši pod podlahou v kuchyni a které byly mi ukradeny jednoho dne, když Helenka byla se mnou v Poděbradech. Ovšem pachatel nebyl zjištěn a své pušky jsem od té doby nespatrił, třebaže jsem ještě dlouho a dlouho po nich pátral.

Já zůstal jsem ještě ve vojenské službě a vrátil jsem se domů teprve v době žní. V celém kraji zůstala spousta koní, jednak po německé jednak ruské armádě. Jako jezdecký důstojník jsem byl pověřen generálem Mrázkem, velitelem evidence koňstva pro okresy Kolín, Nymburk a Poděbrady.

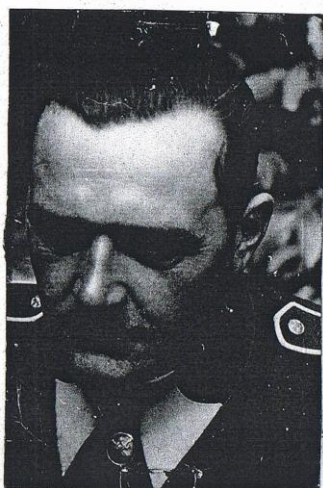
Koně museli se nejprve zařazovati do stavu, zjišťovati jejich stáří a znaky a potom jsme je na reversy přidělovali, respektive půjčovali okolním rolníkům pro polní práce. Nemocné a staré koně jsme stříleli a jejich maso bylo potřebí k vyživování německých zajatců, kterých měli jsme ve stavu mnohdy několik tisíc. Tehdy jsem jich také asi dvacet dovedl na statek jako pracovní síly a zůstali tam pracovati několik týdnů až do svého odsunu na jiné místo podle vojenských příkazů. Zjišťování a hledání dalo mnoho práce. Armáda naše vlastně se začala znovu budovati, kasárny v Poděbradech nebyly, tísnili jsme se v různě narychlo improvizovaném revolučním velitelství.

Prováděl jsem registraci koní tím způsobem, že jsem za spolupráce místních národních výborů v jednotlivých městech a obcích si vždy na určitý den a hodinu nechal všechny koně z obce přivést a pak jsem tam se svými

spolupracovníky přijel a jednotlivého koně za koněm jsem určoval dle stáří, barvy, znaků bral do evidence a zakládal jejich evidenční listy.

Byla to však velmi radostná práce, která byla konána mnohdy dlouho do noci, aby všecko bylo co nejdříve podchyceno a přivedeno do pořádku. Mým zástupcem byl dělostřelecký poručík Olda Kovařík, později úředník okresního národního výboru, který je též na mnoha obrázcích, kde jsme byli někým vyfotografováni při službě, která se většinou prováděla kde se dalo, mnohdy náhle na ulici, prostě tam, kde bylo třeba v jistém okamžiku vidět nějakého koně, aby se neztratil.

V této činnosti byl jsem v neustálém styku s ruským velitelstvím, které rovněž mělo silnou posádku v Poděbradech, jelikož některé koně jsme jim také předávali a oni zase předávali některé koně nám.

Poděbradské
koně 1945

Já zůstal jsem ještě ve vojenské službě a umístil jsem se doma
Třanov. v době zimní. S ulicemi brzy zůstala opavala, koně jednak po německé a
jednak po ruské armádě. Jako jezdecký důstojník, byl jsem pověřen
generálem Mrazkem a jmenován velitelem místní evidence koní pro obce
Poděbradské a Třanovské.

Koně museli se nejprve zadržovat do stavu, zjišťovali jejich
stáří a znaky a potom jsme je na jezdectví předávali respektive příjímali
jsi chováním polnímu pro polní práce. Starší a starší koně jsme sbírali
a jejich masy byly použity k vyživování německých zajatců, kterých měli
jsem ve stavu mnohdy několik tisíc. Tehdy jsem ještě také dost často
dovozel na státek jako pracovní síly a získali tam pracovní náhodně
lidem až do svého odvodu na jiné místo nebo vojenských služeb.

Domů jsem potom už jezdil skoro každý den, buď autem nebo na motocyklu, kterých jsme měli dost a dost, horší to bylo s benzinem, ten jsme však dostali v libovolném množství od ruských vojáků. Helenka doma

pomáhala zásobovati okolní posádky rudé armády slámou a senem pro koně a prodávala jim též prasata pro zásobování mužstva.

Platili jí za tyto produkty vojenskými penězi, které byly pro vojsko zvlášť tehdy vydány – byly však brzo zrušeny. Brzo nato byla tak zvaná první měnová reforma a bylo pak vydáno pouhých 500 korun čsl. na osobu, a sice byly to první naše peníze po osvobození, které byly vydány naší vládou v emigraci a tisknuty v Anglii.

Protektorátní koruny pozbyly platnosti a zůstaly majitelům na tzv. „vázaném vkladu“, z kterých mohly býti uvolňovány jejich vlastníkům jen pro některé účely ve velmi řídkých případech a nakonec vlastně pozbyly platnosti vůbec, takže mnoho a mnoho lidí bylo tímto velmi poškozeno, zvláště v těch případech, kde se jednalo o lidi staré a jejich dlouholeté úspory ještě z dob první republiky.

Po odsunu zajatců nastal katastrofální nedostatek pracovních sil hlavně v zemědělství, odkud odcházeli téměř všichni deputátníci na výzvu vlády do pohraničí, kde zabírali si hospodářské usedlosti, které občanům německé národnosti byly konfiskovány.

V rámci své vojenské služby byl jsem pověřen Okresním národním výborem v Poděbradech obstaráním pracovních sil pro velkostatky, kde se úbytek pracovních sil projevil nejcitelněji. Přivezl jsem tedy několik vagonů lidí, zajištěných pražských Němců a kolaborantů i s jejich dětmi z Prahy ze střediska „Hagibor“ pod vojenským doprovodem. Helence jsem jich poslal na statek asi šedesát. Ti pak mimo dozorců, kteří na statku zbyli, byli jedinými pracovníky, které jsme měl, po dobu téměř jednoho roku. Musili jsme je všechny stravovati a jejich odpracovanou mzdu odváděli jsme do Hagiboru.....

Na podzim roku 1945 dostavili se k nám na velkostatek zástupci Okresního národního výboru v Poděbradech, Zemského národního výboru v Praze a Ministerstva zemědělství z Prahy a Hradce Králové, kdy nám byl při této návštěvě velkostatek slavnostně vrácen zpět k neobmezenému užívání a do neobmezeného vlastnictví a německá správa oficiálně a úředně tímto zrušena a všechna její práva zrušena. O tom všem vyhotoven pamětní úřední spis, stvrzený podpisy všech zúčastněných zástupců jednotlivých úřadů. Celé to jednání mělo slavnostní ráz a Helenka na počest vzácných návštěvníků se postarala i o slavnostní ukončení malou slavnostní večeří na jejich počest.

Statek po několikaleté válce byl zanedbán a bylo nutno starat se znovu o jeho zdokonalení. Zakoupili jsme ještě jeden nový traktor a několik vozů vlečných na gumách. Mimoto postavili jsme uprostřed dvora velikou otevřenou kolnu na hospodářské stroje a vozy a Helenka počala zřizovati rozsáhlý chov slepic ušlechtilých plemen. Chov byl uznáný a dodávala uznaná násadová vejce od slepic, ale též ze svého chovu kachen, což přinášelo nám později značné peněžní příjmy, jelikož byl o tato vejce veliký zájem a šla dobře na odbyt za dobré ceny.

Znovu jsme se zapřáhli oba do práce s velkým elánem, a práce tato byla den ode dne úspěšnější a brzo bylo viděti plody, které přinášela. Velkostatek byl již v té době takřka bez dluhů a naše naděje do budoucna byly ty nejlepší. Mimoto čekali jsme na příchod dalšího člena naší rodiny, který se měl začátkem roku 1946 narodit. Bohužel však toto vše dopadlo špatně. Při jedné cestě, kdy jsem Helenku vzal do Poděbrad na motocyklu za špatného počasí nastydla a pak následoval potrat a chlapec přišel v šesti měsících na svět již mrtvý dne 11. listopadu 1945. Helenka odnesla toto nastuzení pak ošklivou nemocí a vstala předčasně z lůžka na pohřeb mého veleňského otce o Vánocích téhož roku. Mrtvého chlapečka pochovali jsme se smutkem v parku na Báni pod stříbrným smrčkem.

Jako pracovní síly pro statek opatřili jsme si asi 30 trestanců z jičínské věznice, kteří pak pracovali na statku až do roku 1948. S nimi byl ovšem stále dozorce uniformovaný, který je hlídal, aby neutekli. Byli to většinou muži německé národnosti, ovšem že bylo mezi nimi též několik politických Čechů. Tito měli svého kuchaře, který jim vařil a oni se na statku samozřejmě stravovali. Dozorce jedl s námi. Pracovali velmi dobře a rovněž dozorce pan vrchní Oumrť byl člověk velmi hodný a s nimi to dobře uměl. Byl nejen dozorce vězňů, ale též dozorce v hospodářství a mohli jsme se na něho ve všem spolehnouti.

V roce 1947 měli jsme velmi dobré žně tyto jsme ukončili v rekordním čase s úspěchem. Takže toho roku po žních jsme si poprvé v našem společném životě udělali s Helenkou čtrnáct dní dovolenou a odjeli jsme autem na Slovensko a celých 14 dní cestovali. Helenka měla též v té době výbornou hospodyní (kuchařku), poctivou a spolehlivou paní Kryslarovou, na kterou se rovněž plně mohla spolehnout.

V té době vnitropolitická situace byla velmi napjatá. Byl systém čtyř politických stran, a sice: sociální demokraté, národní socialisté, lidoví demokraté a komunisté; přitom národ byl rozháraný a žádný pořádně nevěděl, kam patří. Jednotlivé politické strany se mezi sebou štvály a situace byla stále nevyjasněná.

Poměry se nakonec vyhrotily natolik, že začátkem roku podali ministři všech tří politických stran demisi – mimo ministrů komunistických v čele s tehdejším ministerským předsedou Klementem Gottwaldem.

Po odstoupení ministrů dochází v únoru ke komunistickému puči a předseda vlády Gottwald svolává na Staroměstské náměstí dělníky továren zastoupené členy revolučního odborového hnutí a tzv. rolnické komise a komunistická strana dostává se tímto násilným činem k absolutní moci ve státě.

Předseda vlády odchází na Pražský hrad, kde klade prezidentu republiky podmínky, které tento jest nucen pod nátlakem přijmouti. V té době jest u nás zástupce sovětského ministerstva zahraničí Zorin a mluví se o tom, že sovětská vojska jsou připravena na hranicích, aby v případě neúspěchu mohla zakročit.

Výsledkem všeho konečně jest, že prezident republiky podává demisi a odstupuje z úřadu presidenta republiky. Ministr zahraničí Jan Masaryk, syn prvního československého presidenta, skáče z okna, končí tak tragickou smrtí, o jejíž příčině kolují nerůznější zvěsti. Předáci ostatních politických stran jsou hlídáni a stíháni. Většině z nich podaří se však uprchnouti do ciziny a tím se zachrániti.

Presidentem republiky stává se pak Klement Gottwald, který již předtím jmenoval novou vládu, kterou rovněž byl nucen prezident republiky schváliti. Jsou vytvořeny lidové milice, které jsou vyzbrojeny jako armáda. Pak již postupují události rychle za sebou. Jest vydán zákon o znárodnění průmyslových podniků, a parcelaci velkostatků. Jednotlivé továrny jsou konfiskovány a jejich majitelé bez náhrady vyhozeni aneb zatčeni a uvězněni.

V Praze probíhají jednání se zástupci rolnických komisí o tak zvané pozemkové reformě. Velkostatky jsou parcelovány a půda přidělována

drobným zemědělcům a zemědělských dělníkům pod heslem „Půda patří jenom těm, kdo na ní pracují“.

Také u nás projevují se stávající poměry. Nejprve jest dosazena národní správa na náš lesní majetek a národním správcem stává se František Veselý z Nymburka.

Pokud se týče orné půdy tato jest podle rozhodnutí ministra zemědělství parcelována a nám ponecháno 50 ha a vydán patřičný dekret. O měsíc později jest tento výměr zase zrušen a vydán výměr nový, podle kterého se nám ponechává pouhých 15 ha půdy. Ostatní půda rozdána „do vlastnictví“ drobných uchazečů. Již však v roce 1949 nám vyvlastněno zbývajících 15 ha a před rokem půda rozdělena mezi drobné uchazeče jest jim znovu vzata a celý velkostatek jest znovu scelen a utvořen z něho celek státního statku.

Tak se tomu děje po celém státě. Továrny, podniky obchodní, nejprve větší, později ostatní, velkostatky a statky jsou bez náhrady vyvlastňovány. Majitelé větších hospodářství jsou zpočátku ještě ponechány samostatnými, avšak jsou jim činěny ze všech stran potíže nejrůznějšího druhu. Pod novým jménem „kulaci“ jsou pronásledováni, jsou u nich konány prohlídky a při nalezení nějakého zboží jsou zatýkáni a odsuzováni k různým trestům na svobodě a věznění. Rovněž tak je to u obchodníků.

Při jejich odsouzení samozřejmě jest majetek konfiskován a úroda propadá ve prospěch státu. Rovněž vyšší státní úředníci a důstojníci jsou propouštěni ze svých míst bez pensí. Většina lidí ze strachu o svoji existenci vstupuje do komunistické strany. Sociálně demokratická strana jest rozpuštěna a její členové přecházejí automaticky do strany komunistické, je vlastně sociálně demokratická strana sloučena se stranou komunistickou.

Dětem bývalých statkářů a živnostníků a vůbec soukromých podnikatelů jest znemožněno studovati na vysokých školách a jsou-li dospělí jsou propouštěni ze všech lepších míst, tak že se živí pouze manuální prací. Spousta lidí utíká za hranice, přestože odchod tento jest jim znemožňován a hranice státní jsou čím dále tím více střeženy.

Následkem těchto nastalých poměrů přijal jsem dobré místo u družstva Bratrství jako vedoucí jejich velkostatků a odcházím do Holan, nejprve sám, poněvadž Helenka zůstává ještě na statku. kde hospodaří ještě na zbylých nám

15 ha, které přebírá s ostatní dříve rozparcelovanou půdou státní statek Zdonín ke konci roku 1949. Teprve po předání tohoto zbytku stěhujeme se nadobro ze Staré Báně do Holan.

Bylo to několik velkostatků, které družstvo Bratrství vlastnilo na Českolipsku a zdálo se, že tam zaměstnání bude pro nás velmi výhodné. Netrvá to však dlouho a družstvo Bratrství jest zrušeno a nuceno předat své velkostatky rovněž státu. Tím pro mě vlastně toto zaměstnání končí, jelikož jako velkostatkář nejsem pro svůj „špatný původ“ jako zaměstnanec únosný a nemohu tam nadále zůstat.

Pracoval jsem pak pro družstvo jako jeho zaměstnanec ve funkci likvidátora ještě asi půl roku, než jsem tyto objekty předal státním statkům. Potom odstěhovali jsme se do Prahy, kde dostal jsem díky generálnímu řediteli družstva Bratrství Jaroslavu Vlasákovi byt v Kobylisích, a sice úpravou řeznického obchodu, který byl zavřen. Družstvo mě jako svého zaměstnance převedlo do jiného zaměstnání v rámci družstva a byl jsem pak zaměstnán na nákladovém nádraží v distribuci ovoce a zeleniny jako expedient.

Později převzal jsem výkupnu ovoce a zeleniny v Horních Počernicích, kde stal jsem se vedoucím. V roce 1952, kdy převzal velkoobchod zeleninou Středočeský obchod ovocem a zeleninou, utvořilo se zásobovací středisko pro výkup a zásobování (distribuci) celého okresu Praha – sever, kde jsem byl stále zaměstnán až do konce roku 1956. V roce 1956 byl jsem zaměstnán jako vedoucí výkupny v Modřanech až do léta.

V létě roku 1953 nastoupila do zaměstnání též Helenka. Nastoupila zpočátku ke mně v Počernicích jako administrativní síla, ale brzo na to vyžádalo si ji ústředí v Praze, kde byla zaměstnána v hlavní účtárně. Po vytvoření střediska v Horních Počernicích, někdy v roce 1955, vrátila se ke mně do Počernic, kde měla v evidenci odbor výkupu a veškerého výkupu. Po mém odchodu z Počernic vrátila se znovu do centrály v Praze a byla zprvu delší dobu nemocná.

V roce 1956 byl jsem pověřen převzetím zásobovacího a výkupního střediska v okrese Dobříš a toto středisko jsem skutečně v druhé polovině roku převzal a zde jsem byl zaměstnán jako vedoucí. Helenka byla tam rovněž

se mnou zaměstnána jako vedoucí účetní. Já jsem tam sice stále bydlel pro vzdálenost od Prahy a na neděli jsem jezdil autem domů.

Hlenka tam skorem denně dojížděla autobusem, jenom čas od času, hlavně před dekádními uzávěrkami, tam též zůstávala se mnou přes noc. Jinak si brala s sebou některé práce též domů, aby nemusela každý den dojíždět, jelikož tyto dlouhé cesty byly velmi obtížné a zabraly mnoho času.

V době, kdy jsem byl ještě zaměstnán v Bratrství v Holanech na Českolipsku, byl tam se mnou také Jiří, který přestoupil na českolipské gymnasium z gymnasia poděbradského. Toto gymnasium tam také dostudoval a v České Lípě také maturoval v roce 1951. Dcera Alenka, které bylo tehdy 14 let dokončovala právě osmiletku v Poděbradech.

Syn Jiří po maturitě nastoupil vysokoškolské studium báňské a hutní v Moravské Ostravě. Mezitím však jsme se odstěhovali do Prahy a jemu se podařilo přestoupiti po krátké době na vysoké učení elektrotechnické do Prahy. Obě děti studovaly velmi dobře, takže po této stránce neměli jsme s nimi velkých starostí.

Školská komise s politickými osobami rozhodla, že Alenka nesmí dále studovati, přestože na vysvědčení měla nejlepší možný prospěch. Nabídla ji kominičku, zedničku anebo těžké strojírenství. Po poradě a za pomoci ředitele Bratrství Vlasáka nastoupila však nakonec jako učnice cukrářství do družstva „Bratrství“, kde za rok učební doby, kterou absolvovala s výborným prospěchem vykonala zkoušku a stala se tak tovaryškou cukrářskou. Jako svoji nejlepší žačku poslal ji potom podnik doporučení k dalšímu studiu dále studovati. Studovala potom čtyřletou hospodářskou školu v Praze v Masné ulici. Rovněž v této škole studovala po čtyři roky s výborným prospěchem a byla nejlepší žačkou z celé školy. Maturovala v roce 1956 s vyznamenáním a měla tudíž jako nejlepší absolventka vybrati si umístění do zaměstnání podle své volby ze 70ti míst. Vybrala si zaměstnání do akademie věd, matematický ústav, kam také nastoupila a kde je dosud zaměstnána jako sekretářka šéfa matematického ústavu profesora Dr. Josefa Nováka, akademika a nejlepšího našeho matematika.....

Na konci roku 1957 a začátkem roku 1958 začalo zase nové hnutí politických prověrek na všech pracovištích. Ze všech podniků byli znova propouštěni všichni zaměstnanci na vedoucích místech, kteří nejsou ve straně anebo mají původ bývalých soukromých podnikatelů. Čekal jsem

pochopitelně, že budu rovněž propuštěn. Do konce roku 1957 se to však nestalo a podnik mě dále v zaměstnání udržel. Teprve v roce 1958 po „kádrování“ politickými složkami byl můj podnik nucen mě propustit a skutečně jsem z Dobříše odešel ke konci května.

Zaměstnání nové se v té době těžko shánělo, poněvadž nás takových bylo v té době velmi mnoho. Kdykoliv jsem nějaké místo již získával, narážel jsem vždy a všude na kádrové potíže.

Přijal jsem konečně zaměstnání u Dopravních podniků hlavního města Prahy a podešel jsem do třítydenního kursu na průvodčího na elektrických drahách, kde jsem se mezi padesáti účastníky tohoto kursu setkal s lidmi nejrozličnějších povolání, advokátů, inženýrů, ředitelů, vyšších důstojníků, a to s lidmi podobně jako já postiženými.

Po ukončení kursu při lavování "uniformy" na tramvajích.

Po složení zkoušek nastoupil jsem pak koncem června jako průvodčí na elektrické dráze a stal se ze mě tramvaják. Helenka, která se mnou plavala na téže lodi, byla rovněž z podniku propuštěna a sehnala zaměstnání ve Frutě v Holešovicích a byla tam zaměstnána jako dělnice na skladě.

Tak daleko jsme to dopracovali díky našemu lidově demokratickému zřízení, nejenomže nám toto zřízení vzalo veškerý majetek a při druhé měnové reformě zbytek peněz, které jsem měli, ale nakonec i zaměstnání až dosud přiměřené vzdělaným lidem, kteří se ničím jiným neprovinili, než tím, že měli

majetek, o který se musili pečlivě starat a plnit vždycky všechny povinnosti vůči veřejnosti a vůči státu.

Ve svém novém zaměstnání starali jsme se oba všemi silami, abychom toto vykonávali co nejlépe a výsledky naší práce byly vždy patrné. Kdybychom byli propuštěni pro špatné konání svých povinností, člověk by to lépe pochopil a v duchu musil by se sám za sebe stydět.

Takto však je si vědom jen toho, že bylo mu neprávem ukřivděno a pociťuje jenom trpkost nad tím, jak jest možné, že k podobným zjevům může dojít, k podobným nespravedlnostem a cítí jen ošklivost nad takovým jednáním, které pochází od příslušníků téhož národa. Ale i toto musíme trpělivostí překonati a budoucnost jistě jednou ukáže, zda bylo podobné jednání oprávněné, či bylo to jen projevem špatného charakteru u spousty lidí, také příslušníků našeho národa.....

A život náš jde dál. Já jezdím na tramvaji a Helenka chodí do Fruty a snášíme náš nový život a jsme dále veselé mysli, poněvadž jsme celkem zdraví a těšíme se, že jednou zas bude lépe.....

Já jako důchotec naší branné jednoty brigády.

Tak jsem se přece jen rozhodl po šestnáctileté přestávce, že budu pokračovat v zápisech do této rodinné kroniky. Helenka mě též k tomu nutila. Původně jsem už nemínil pokračovat, protože mi připadalo, že celá tato záležitost má snad vlastně význam jen pro moji ženu Helenku a pro mě, jelikož dnešní nová mladá generace myslím, že se velmi málo zajímá o věci, které byly a které se staly a přihodily během času, který již minul.

Napadlo mi však nyní, že snad přece jen někdy se najde někdo z mých potomků, našich dětí nebo vnuků nebo snad pravnuků, který projeví zájem o události a příhody, které se staly a i o rodiny našich příbuzných a našich předků. Snažil jsem se velmi pokud jsem mohl sehnat a sehnal jsem z minulosti autentická data o našich předcích z mé i z Helenčiny strany a svěřil jsem je této kronice. Proto nechci nechat těch šestnáct let prázdných a chci vyličit ještě alespoň události, které se během té doby v naší rodině přihodily.

Je mi sedmdesát let a v tomto věku třebas velmi brzy, aniž si to sám uvědomím, udělám tu jedinou věc na světě, kterou žádný člověk nemusí dělat dvakrát. Byl bych přesto velmi rád, kdyby se našel někdo z našich potomků a snažil se pokračovat a zapsal události, které se během příštích časů přihodí, ač už zde já nebudu, abych tyto události mohl napsat sám. Navazuji tudíž na přerušenu dobu a postupně doplním, co se tak všechno za ten čas přihodilo a budu se snažit, abych tyto události vyličil až do dnešní doby....

Začátkem roku 1964, v květnu, koupili jsme v Libni „Na Košince“ zahrádku od p. Pecha za 10 000 Kčs. Stála tam také chata, která však se mi nelíbila a proto jsem ji celou předělal. Ošaloval jsem ji celou modřínovými palubkami, napustil jsem je fermeží a pak nalakoval palubním bezbarvým lakem. Čas od času jsem ji stále vylepšoval a přistavěl jsem tam ještě jednu malou místnost a vzadu dílničku a skladiště na nářadí. Uvnitř jsem ji vyzdobil svými loveckými trofejemi a cenami ze střeleckých závodů, takže to uvnitř vypadá jako lovecké muzeum: všechny stěny jsou ověšeny jeleními parohy a srnčími parůžky, loveckými obrázky a cenami ze závodů. Jsou tam dva gauče, stůl a starodávné židle a fotely.

Strávil jsem tam mnoho volných chvil radostných jak s Helenkou a Alenou, tak také s vnoučaty. Nejvíce času tam trávím já při zahrádkářských pracech. Je to sice zahrádka malá, necelých 400 m², avšak mám tam mnoho

ovocných stromků všech druhů ovoce, povětšinou kordonů a zákrsků. Mimo toho tam pěstují jahody a květiny všech druhů. Mám tam také včeličky. Ovoce mám každým rokem nadbytek.

Mnohdy tam zůstávám i přes noc a krásně se tam vyspím. Nejvíce si na ní cením to, že není daleko od našeho bydliště - pár stanic tramvají – a přestože leží vlastně ve velkoměstě, je tam naprostý klid, ticho a čistý zdravý vzduch jako na venkově. Mám tam také kamna, takže když je chladno, mohu si tam topit a je tam krásně a jsem tam spokojen. Helenka si tam také užije, ale spíš jenom práci, když mě moje kolikaletá žaludeční choroba přepadne a stanu se neschopný na všechno a jsem buď v nemocnici nebo stůňu doma. To jí vlastně k její práci přibude ještě práce na zahrádce.

Mimoto mám ještě zahrádku v Kobylisích. Je to stavební parcela u hlavní silnice, kterou mám pronajatou za pár korun na 10 let. Na té pěstují jahody a zeleninu všeho druhu. Byla to opuštěná parcela, kde rostly jenom bezinkové keře. Dalo mi mnoho práce, než jsem ji dal do pořádku a vyhnojil. Po celou tuto dobu měli jsme doma vždycky dostatek čerstvé zeleniny, kterou jsme vůbec nemohli spotřebovat, takže jsem ještě mnoho zeleniny a jahod prodal. Měl jsem tam i pařeník, takže jsme měli i raný salát a ranné okurky.

Nemíním ji však dlouho držet, jelikož mi to moje žaludeční vředy již nedovolují a když mě to popadne, tak potom i zahrádka zůstane na krku Helence k její ostatní práci a mimoto si myslím, že i tak v mém věku mi již úplně postačí zahrádka Na Košince, nehledě k tomu, že pěstování zeleniny je velmi náročné na práci a dnes se to už ani nevyplácí, protože je dostatek zeleniny v obchodě za dostupné ceny a odpadá věčné zalévání, pletí a okopávání....

V červnu 1965 jsem odešel do pense (do důchodu). Jelikož jsem neměl zvlášť mnoho let odslouženo a i jako bývalý samostatný podnikatel byl mi vyměřen důchod poměrně malý (900 Kčs) a pak to bylo v té době, kdy byly výdělky poměrně nízké. Kdybych byl odešel jen o několik let později, byl by můj důchod daleko vyšší, poněvadž výdělky se později u dopravy značně zvýšily.

Protože však jsem si chtěl alespoň trochu udržet životní standard rodiny, chodil jsem dále do práce alespoň většinu části roku (jak se tomu dnes říká

dělal „jsem brigády“. Byli jsme po celý život zvyklí trochu žít, někam si vyjet autem.

Byli jsme několikrát v Německu (NDR) na dovolené. Delší dobu jsme byli na Rujáně a též v Maďarsku. Jednak jsme jezdili autem na výlety a hlavně na houby, které s Helenkou rádi sbíráme. Jednu dovolenou strávili jsme s Helenkou na Slovensku, které jsme autem projezdili křížem krážem.

Před Vánoci 1963 odvezla mě Helenka v noci narychlo do nemocnice na Bulovku, kde jsem byl operován na akutní hnisavý zánět slepého střeva ještě téže noci Dr. Jiřím Konopáskem, který od té doby se stal vlastně téměř naším rodinným lékařem a od té doby operoval Jirku a další naše příbuzné a stali jsme se velmi dobrými přáteli.... Pak se mi projeví žaludeční vředy, kterážto choroba mě trápí až do dnešního dne, hlavně na jaře a na podzim. Též jsem s touto nemocí strávil několikrát v nemocnici na Bulovce vždy několik týdnů.

Posledně tak bylo na podzim 1974. Doporučili mi lékaři operaci, tu však stále odmítám, jelikož 70 let se mi zdá na operaci trochu dlouho. Jsou období, kdy mě nemoc přestane na nějaký čas trápit a dostanu chuť k jídlu a přiberu na váze, až zase přijde to vředové období, kdy mívám značné bolesti, nejím, hubnu, držím dietu, užívám nejrůznější prášky a injekce a zase to trochu poleví.

Helenka prodělala též jednu operaci, která dopadla dobře a byla též asi 14 dní s hnisavou angínou v nemocnici v Krči. V poslední době ji už druhý rok trápí noha, ucpání cév, téměř trombóza. Má s tím též trápení a stále si musí nohu ošetřovat, jenže na rozdíl ode mě je ukázněná, takže se ji noha nijak zvlášť nezhoršuje, ale má též často bolesti. Jinak při tom žijeme sice bez těžkostí, bolestí a obtíží, ale musíme si uvědomit, že v našem věku se musí s těmito věcmi počítat a že už to asi lepší nebude....

V roce 1967 jsme byli s Helenkou a s Alenkou autem na dovolené v Jugoslávii..... V témže roce začal v našem státě se projevovat nový směr v politice. Dosavadní prezident a první tajemník komunistické strany Antonín Novotný, který nastoupil úřad po prezidentu Antonínu Zápotockém, byl stranou funkce tajemníka zbaven a tímto se stal Sovák Alexander Dubček, který od počátku své funkcerazil politiku tehdy zvanou „Socialismus s lidskou tváří“. V celém národě nastal zvláštní kvas a začala se revidovat „politika padesátých let“, přetrásaly se politické přehmaty z té doby a

Novotný byl v nemilosti, jelikož mu byla dávána vina za tyto přehmaty. Zůstal sice ještě nějakou dobu prezidentem republiky, ale nakonec byl zbaven této funkce a musel odejít z politického života.

Objevila se na politickém nebi spousta nových politiků, kteří byli v padesátých letech z vedení odstraněni nebo dokonce vězněni, jako Smrkovský a mnoho jiných. Mezi jinými vrátil se též do politiky generál Svoboda a Slovák Dr. Husák. Prováděly se tzv. „rehabilitace“ některých politiků a tato situace trvala až do jara i na jaře 1967.

Bylo provedeno nové vyšetřování ohledně smrti Jana Masaryka, někdejšího ministra zahraničí. Lid žádal zrušení a rozpuštění „Lidových milicí“. Národ si přál neutralitu a žádal zrušit členství Československa z Varšavského paktu. Situace však byla stále neujasněná a nikdo nevěděl, co se bude dít. Jednání se Sovětskými činiteli na Slovensku byla neúspěšná a na schůzi členů „Varšavské smlouvy“ odmítli naši političtí činitelé se dostavit. Po vojenském cvičení členů „Varšavské smlouvy“ ruská vojska se nadále zdržovala na našem území a lid si přál kategoricky, aby tato od nás odešla, což se po dlouhém čase přece stalo. V létě roku 1968 po zbavení funkce presidenta Novotného byl zvolen prezidentem republiky dosavadní generál Ludvík Svoboda. Na tento úřad byli tři kandidáti, a sice Svoboda, Smrkovský a Císař. Prvním tajemníkem strany byl zvolen Alexander Dubček. V létě toho roku situace politická se vyhroutil natolik, že po různých jednáních, hlavně se sovětskými politiky, která neměla úspěch, došlo nakonec 21. srpna 1968 k obsazení celého našeho státu sovětskými vojsky, která se členy socialistických států, t.j. východního Německa, Polska a Maďarska pronikla a obsadila naše území v ohromném počtu, téměř celý milion po zuby vyzbrojených vojsk, tankových útvarů, letectva a motorizovaných útvarů. Tato armáda obsadila letiště, rozhlas a televizi, krátce všechny klíčové instituce našeho státu. Čelní představitelé političtí mimo presidenta byli zatčeni a odvezeni do Moskvy. O několik dní později odletěl na moskevské jednání i prezident Svoboda. Tam došlo k dohodě o tom, že sovětská vojska přišla na pozvání našich státníků, jelikož prý zde hrozila kontrarevoluce.

Alexander Dubček byl zbaven funkce a na jeho místo prvního tajemníka nastoupil Slovák Gustáv Husák. V tomto roce byla též uzákoněna federalizace našeho státu, takže vlastně máme sice Československou republiku a ústřední vládu, ale mimo toho máme vládu českou a slovenskou. Naše hranice v té

době byly otevřeny a mnoho našich politiků i ostatních lidí odchází znovu do exilu.

Situace se pomalu obrací a k moci přicházejí noví politikové, hlavně ti, co pozvali sovětskou armádu, aby k nám přišli potřít kontrarevoluci a ochraňovat naše hranice před nepřáteli ze západu.

Téměř celý svět odsoudil tyto události včetně komunistických stran v jiných státech. Naši lidé, kteří se rozhodli emigrovat, byli všude přijímáni velmi laskavě a bylo jim poskytnuto přiměřené zaměstnání a podpora a mladým umožněny studie. V té době byl syn Jiří na dovolené v Sovětském svazu a Alenka se svým manželem ve Švýcarsku, takže jsme o ni s Helenkou měli nemalou starost.

V té době a několik roků předtím dcera Alena dálkově studovala vysokou školu a chystala se k ukončení studií. Samozřejmě nejsilnějším pomocníkem a podporovatelem jejím zase byla Helenka, která jí ze všech sil pomáhala, aby mohla studovat a přitom neopustit zaměstnání....Počátkem roku 1968 tato svá studia ukončila a byla slavnostně promována po všech zkouškách na vysoké škole matematicko-ekonomické a byl jí udělen titul inženýr.

Zasloužila si to plně, jelikož vždy od svého mládí a vstupu do školy byla velmi snaživá, pracovitá a svědomitá. Takže namísto původně jí vnucovaného zaměstnání kominičky nebo zedničky stala se tovaryškou cukrářkou a nakonec inženýrkou. Je stále zaměstnaná v Akademii matematického ústavu v Praze a navíc je redaktorkou jejich vědeckého časopisu. Dělalá nám vždy radost a od jejího dětství jsem ji pro její upřímnou povahu a dobrotu měl vždycky velmi rád a mám dodnes.....

**Promoce mé dcery Ing. Aleny Šonské –Marečkové 18. ledna 1968.*

Již jako malá holčička byla roztomilé, krásně dítě. Roztomilost ji neopustila dodnes a je pořád velmi hezká holka jako studentka. Myslím, ne jsem o tom přesvědčen, že nejen já a Hlenka ji máme nadevšecko rádi, ale vím, že ji má rád každý, kdo ji zná. Již jako devítiletá jezdila na motocyklu „Chyron“ . Je skvělá lyžařka a plavkyně a motoristka, řídí dobře automobil a má ráda zvířata. Nejhlavnější její vlastností jsou však přece jen její roztomilost, dobrotu srdce, upřímnost a poctivost. Víím, že mě a Helenku má opravdu a upřímně ráda. Rozdělila by se s každým o poslední, co má, upřímně a nezištně. Za tuto její vlastnost „Bůh jí žehnej“a přeji si jenom jedno, aby

svůj život prožila šťastně a byla zdravá a spokojená, a totéž si přeje Helenka. Ještě jednou prosím Boha, aby jí vždy ve všem požehnal.

V témže roce odešla Helenka do důchodu, když předtím pracovala jako „osvětlovačka“, chodila rozsvěcet a zhasínat plynové lampy, kde dosud nebylo elektrické osvětlení. Důchod jí byl vyměřen 468 Kčs.

10. dubna 1969 narodila se na Bulovce Šonským holčička pod patronací a přímým dohledem našeho přítele Dr. Konopásk. Třebaže je chirurg, tak maminku hlídal a navštěvoval.

Byla pokřtěna slavnostně v chrámu Páně pod Týnem. Kmotry: Helena Marečková a Anna Šonská. Křtiny byly velmi krásné a slavné. Kněz se několikrát během obřadu převlíkal a obřad sám byl velmi krásný a dojemný, zvláště pro nás, jelikož se konal v kostele, kde před dávnými lety jsme měli s Helenkou svatbu.

Jméno Alice je sice hezké jméno, ale jelikož se mi těžce vyslovovalo, zkrátil jsem to na jméno Ája, která jí dosud zůstala a tak ji většinou všichni jmenujeme....

„Ája“ oslavuje své čtvrté narozeniny.

„Ája“ oslavuje své čtvrté narozeniny.

„Ája“ s rodiči a babičkou v zahradě na křesťanském jebleni

„Ája“ s rodiči a babičkou v zahradě

Zažili jsme mnoho a mnoho šťastných chvil, ale též mnoho starostí a trpkostí, jak nám je různé a četné události kolem nás přinášely, ale přesto zůstali jsem spolu i když jsme se všem nepříjemnostem, jak nám je život přinášel a vůči nimž jsme byli bezmocní, musili přizpůsobit.....

Měl jsem a mám dosud ještě více menších lásek, ba možno říci, že jich mám mnoho. Mám rád Starou Báň, mám rád lesy, mám rád koně a psy a včely, mám rád jeleny, srnce a zajíc a bažanty, přesto že jsem jich mnoho v životě postrádal, chodím rád na houby a mám rád také svoji zahrádku.

Včera večer přišli nám přátel k novému roku a mně k sedmdesátinám Alena se zetěm a s Ájinkou a my jsme je s Helenkou pak šli doprovodit domů a zastavili jsme se v Kobylisích v kostele. Dnes přijel syn Jiří s rodinou a nechali nám tady na dva dny všechny tři děti, takže jsme zase jednou potěšeni hlavně od těch rošťáčin těch kluků, kteří dělali psí kusy.....

V létě 1969 byla Helenka s Ájou, Alenou a poděbradskými dětmi asi tři týdny na chatě na Maxově; byl jsem tam s nimi nějaký čas v horském prostředí Jizerských hor.....V zimě 1970 byla Helenka s Ájou a Alenou asi týden v Peci..... Před rokem 1971 byla Helenka, Alena a Ája na dovolené na chatě v Krkonoších, kam jsem je autem dovezl a několik dní jsem tam s nimi zůstal..... V roce 1972 byla Helenka, Ájinka a Alenka od 1. do 14. září autobusovým zájezdem na dovolené v Jugoslávii.....

1. října 1971 jsme se odstěhovali do nového bytu (dvougarzoniery) na nové velké sídliště, které se staví v Ďáblicích v areálu tzv. Severního města. Tím se Helence jednou splnilo dávné přání, dá se říci skoro sen. Protože byt, kde jsme bydleli v Kobylisích, byl v porovnání s tímto novým bytem asi tak jako „nebe a dudy“ anebo „peklo a ráj“. Je to sice nevelký byt o dvou místnostech a velkým balkonem, tzv „loggií“, celý obrácený ke sluníčku a i celé prostředí a sousedství je velmi příjemné. Krásný náš velmi cenný, kvalitní nábytek jsme museli prodat, ovšem zdaleka ne za cenu jakou ve skutečnosti měl, ale pro masivnost a velikost jsme tento nemohli v novém bytě umístit, takže jsme si ponechali vlastně jen ložnici a jiné drobnosti.

Dobu stěhování zastihla, vlastně postihla zase Helenku, protože to bylo zase v období, kdy jsem byl trápen svojí starou žaludeční chorobou a byl jsem vlastně úplně neschopný cokoliv udělat, tak že to zas všechno bylo na Helence a měla s tím hrozné práce, vlastně ne práce, ale dřiny. Mě

samotného to vůbec netěšilo, a proto jsme měl odpor k tomu bydlet v „paneláku“.

Ovšem že dnes jsem již svůj názor na toto bydlení o 100% změnil a toto bydlení mě velmi uspokojuje, ale hlavně mě blaží to, že Helenka bydlí tak, jak dlouhá léta si přála bydlet. A myslím, že i já už bych ani jinak bydlet nechtěl. Mám zde veškeré pohodlí, které si lze pomyslit a zvláště v našem věku je to pro nás bydlení ideální a nám dvěma lidem víceméně bohatě stačí. Hlavně mám radost z toho, že se tu líbí Helence a že má vlastně to, po čem léta toužila a co by jistě za nic nevyměnila.....

Dnes se píše 1. ledna 1975 a mně je dnes 70 let. Mám zato, že tento věk jest jistým mezníkem v lidském životě, a proto chci i já udělat jakousi krátkou rekapitulaci svého dosavadního života. Chci si jen tak trochu svůj život zopakovat. Můj život byl velmi pestrý; zažil jsem za těch uplynulých sedmdesát let velmi mnoho radostí, ale též velmi mnoho starostí a žalu. Moje první mládí bylo velmi rušné a pestré. Velmi brzo jsem ztratil svoji maminku a od té doby to vlastně začalo. Stal se pak ze mne prvotřídní uličník a později flamendr.

Mezníkem mého života stal se den 28. září 1926, svátek svatého Václava, kdy jsem se poprvé setkal se svojí ženou Helenkou ve Veltěžích a tam konečně našel to, co jsem marně do té doby hledal a od prvního okamžiku, kdy jsem ji poprvé spatřil, věděl jsem jistotně, že jest to ona a žádnou jinou už nikdy nebudu milovat. Byl jsem tehdy voják a ona byla roztomilé nevinné dítě šestnáctileté, sotva odrostlé dětským sukénkám.

Od té doby jsem se já i celý můj dosavadní život změnil a mé oči viděly jenom ji a mé myšlenka všechny patřily také jen jí. Přesně za 1925 dnů od té doby, kdy uplynula a Ona se stala mojí ženou před Bohem před lidmi, ale také opravdovou a skutečnou. Za celou tu dobu byla čistou pannou. Vše bylo přesně tak, jak to mělo být a jak jsem si to sám toužebně přál a našel jsem tehdy to nejlepší, co jsem vůbec mohl nalézt.

Byla mi vždycky něžnou a sladkou milenkou, milovanou ženou a rozumnou a pečlivou matkou mých dětí. Celý náš život byl naplněn něžnou a upřímnou láskou a vzájemným porozuměním. Na rozdíl od mé lehkomyšlnosti byla vždycky rozumná a tichá a oddaná, kdežto já jsem zůstal bouřlivák, lehkomyšlník a divoch až do dnešních dnů. Zůstali jsme si věrni až dodnes.

KRONIKA RODINY JOSEFA A HELENY MAREČKA (tak zní přesný název kroniky)

a některé fotografie, které zde nejsou uveřejněny, mi laskavě zapůjčila PhDr. Jana Hrabětová, etnografka Polabského muzea v Poděbradech v roce 2012. Výpis z této rodinné kroniky jsem pořídila se souhlasem Ing. Jiřího Marečka, syna statkáře Josefa Marečka. Pisatel zachycuje nejprve kořeny své rodiny, sugestivně zaznamenává dobu dvacátých a třicátých let dvacátého století, život vcelku radostný, plný plánů jak zvelebit hospodářství, naplněný prací a starostmi o zabezpečení rodiny. Posléze líčí nelehké období válečné a poválečné, kdy byla na Marečkův statek uvalena německá správa, po roce 1948 pak znárodnění a zabrání statku, kdy rodina Marečková musela statek jako kulaci opustit a protloukat se nejrůznějšími zaměstnáními. Význam této kroniky spatřuji též v zasvěceném zachycení událostí předmnichovské republiky, květnových událostí roku 1945, které Josef Mareček prožíval jako aktivní důstojník československé armády. Rodinná kronika Josefa Marečka mě a oslovila nejen svou pravdivostí a věcností, ale oceňuji také její silný citový náboj.

Na fotografii je starosta obce Ing. Karel Horák před kostnicí při oslavách 875 let obce Žehuň v červenci 2012 v rozhovoru s Ing. Jiřím Marečkem a PhDr. Janou Hrabětovou

Ludmila Tvrdíková,
kronikářka obce Žehuň

